

5068

VINERI, 2 MARTIE 2001 · ANUL LI NR. 9

FOAIA românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Comunicatele trec, comunitatea rămîne
Valorile noastre sînt comune
Întoarcere la rădăcini

CALENDAR ORTODOX

- 5 martie, luni – Sf. Mc. Conon; Sf. Mc. Iraida; Cuv. Marcu.
6 martie, marți – Sf. 42 Mucenici din Amoreea; Sf. Eufrosin.
7 martie, miercuri – Sf. Mc. Episcopi din Cherson: Vasilevs, Efrem, Evghenie, Capiton, Eterie, Agatador și Elpidie; Cuv. Pavel cel simplu.
8 martie, joi – Cuv. Teofilact Mărturisitorul, episcopul Nicomidiei și Pavel Mărturisitorul.
9 martie, vineri – † Sf. 40 Mucenici din Sevastia.
10 martie, sâmbătă – Sf. Codrat, Ciprian, Dionisie și cei împreună cu dâșii; Cuv. Anastasia patriciana (*Pomenirea morților*).
11 martie, duminică – Sf. Sofronie, patriarhul Ierusalimului; Sf. Mc. Trofim și Lahu. Duminica a II-a din Post (a Sf. Grigorie Palama).

AGENDĂ

5 martie

1919 – a fost semnat un decret-lege privind adoptarea *Calendarului Gregorian*, calendar de stil nou.

1955 – moare, la București, prozatoarea *Hortensia Papadat-Bengescu*.

6 martie

1619 – s-a născut *Cyrano de Bergerac*, scriitor, satiric și dramaturg francez.

1941 – premiera operei „*Alexandru Lăpușneanu*” de Al. Zirra, la Opera Română din București.

1953 – a murit, în închisoarea de la Sighet, omul politic *Iuliu Maniu*, liderul Partidului Național Țărănesc din România.

1967 – s-a stins din viață, la vârsta de 85 de ani, renumitul compozitor maghiar *Kodály Zoltán*.

7 martie

1441 – *Iancu de Hunedoara* a devenit voievod al Transilvaniei.

1875 – s-a născut compozitorul francez *Maurice Ravel*.

8 martie

1869 – a murit, la Paris, *Louis Hector Berlioz*, compozitor și dirijor francez.

1871 – s-a stins din viață publicistul și omul politic român *Alexandru Hurmuzaki*.

9 martie

1907 – s-a născut, la București, *Mircea Eliade*, scriitor, istoric al religiilor, distinsă personalitate a culturii mondiale.

1934 – s-a născut *Iuri Gagarin*, primul om care a zburat în cosmos.

10 martie

1936 – s-a stins din viață la București criticul și istoricul literar *Garabet Ibrăileanu*.

11 martie

1891 – s-a născut poetul *Ion Pillat*.

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

Convorbiri româno-ungare la nivel
de secretari de stat

Aflat în vizită în România, secretarul de stat în Ministerul de Externe al Ungariei, *Németh Zsolt*, a avut convorbiri cu omologul său de la Ministerul de Externe de la București, *Cristian Diaconescu*, care a subliniat complexitatea parteneriatului activ dintre cele două țări și disponibilitatea părților de a dezvolta mecanismele colaborării bilaterale. Se are în vedere reluarea activității Comisiei

mixte interguvernamentale pentru cooperare și parteneriat activ până cel mai târziu în luna aprilie.

Cristian Diaconescu a precizat că la sfârșitul lunii martie ministrul de externe român *Mircea Geoană* va efectua o vizită la Budapesta. *Németh Zsolt* a declarat că Ungaria este gata să sprijine eforturile României de integrare europeană și euro-atlantică, poziția guvernului de la Bu-

dapesta urmînd să fie precizată în cadrul întâlnirilor NATO și ale UE. El a subliniat că Budapesta dorește aprofundarea documentelor bilaterale româno-ungare privind mediul, decentralizarea administrativă și problemele specifice ministerelor de interne, precum și deschiderea de noi reprezentanțe diplomatice în România, inclusiv în partea de est a Ungariei.

Președintele României s-a angajat
să sprijine comunitatea de români
ortodocși din Ungaria

Șeful statului român *Ion Iliescu* a primit miercură trecută la Palatul Cotroceni pe Prea Sfinția Sa *Sofronie*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe din Ungaria, cu care a discutat probleme legate de viața comunității românești din țara noastră. Prea Sfințitul episcop *Sofronie* a prezentat date semnificative din istoria recentă a comunității pe

care o păstorește. Potrivit Biroului de Presă al președintelui României, președintele Iliescu a constatat cu multă satisfacție că, după înființarea Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, au fost înregistrate progrese remarcabile pentru românii ortodocși din țara vecină. Șeful statului s-a angajat să sprijine această importantă comunitate.

(Rador)

Și totuși „Unitatea de apartenență
a comunității românești”

Activitatea prodigioasă a Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, munca săptămînalului românesc și a Editurii de cărți, activitatea organizată a Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, toate acestea, în ciuda lipsei ocazionale de coordonare dovedește totuși unitatea de apartenență a comunității românești – este părerea Comisiei județene pentru minorități naționale și etnice din județul Bichiș, citată dintr-un amplu

material informativ de către *Domokos László*, președintele Adunării generale a județului Bichiș. Darea de seamă face o competentă analiză a situației diversificate a naționalităților conlocuitoare din acest județ. Documentul a fost înaintat lui *Báthory János*, președintele Oficiului pentru Minoritățile Naționale și Etnice, dovedind preocuparea conducătorilor județeni față de acest însemnat domeniu al naționalităților care convergează aici.

Poșta redacției

Cu cîteva zile în urmă ne-a sunat la redacție un domn din Canada, pe nume *Gabriel Băț*, care a auzit despre Foaia românească într-o emisiune a postului Radio România Internațional. Domnul Băț, care trăiește de mulți ani în cealaltă parte a lumii și este originar din Deva, s-a arătat foarte interesat de soarta românilor din Ungaria, cerîndu-ne cîteva numere ale Foii și alte publicații românești din țara noastră.

Redacția Foii românești ține ca și pe această cale să mulțumească postului Radio România Internațional pentru publicitatea pe care i-o face în mijlocul românilor din lume.

E. Iova

AȚRU
se pregătește
pentru anul
2001

Aprecierea activității din anul trecut a Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, respectiv aprobarea planului de lucru și a bugetului pe anul 2001 vor fi principalele teme propuse în atenția Adunării Generale. Membrii forului suprem al reprezentanței pe Țară vor discuta despre aceste teme după ce Președintele a trecut în vedere în două rînduri realizările anului 2000 și inițiativele care urmează să fie lansate în anul în curs. Planul a fost întocmit pe baza propunerilor stabilite de comisii de specialitate. Adunarea Generală a Autogovernării pe Țară se va întruni în ședință sîmbătă, la 3 martie, la Centrul Cultural Român din Giula.

Tiberiu Boca

În cinstea
femeilor

Clubul Pensionarilor din Chitighaz organizează o serată festivă cu ocazia Zilei Femeilor. Vineri, la 2 martie, bărbații clubului le vor felicita pe reprezentantele sexului frumos din cadrul organizației. Serata se va ține în restaurantul *Faház*, aflat în curtea Școlii Profesionale din loc, cu începere de la ora 17.00.

A. Bauer

Întoarcere la rădăcini

„Gheorghe Dulău rămîne un veritabil învățător, învățătorul nostru, al tuturor”
Gheorghe Petrușan

Chiar și azi, după decenii, mi-a pătruns sufletul de duioșie împletită cu mîndrie pentru faptul că Domnul Dulău, cu ani în urmă, mi-a fost dascăl. Chiar și azi îmi tresaltă inima cînd îl zăresc în mulțime. Mă bucură neșpus de mult întîlnirea cu el, căci în fața lui mă simt mereu acea școlăriță plină de entuziasm care dorește să corespundă cerințelor, să răspundă corect, să facă totul pentru a-i arăta cît de mult ține la el, cît de mult îl respectă.

De ce atîta dragoste, de ce atîta admirație și stimă?

Nu știu dacă se pot găsi cuvinte potrivite pentru a reda acest sentiment care s-a cuibărit în adîncul inimii mele încă din copilărie. Știu doar că vocea lui blîndă ne făcea să-i sorbim fiecare cuvînt, prin fiecare gest al lui ne făcea să simțim că-i sîntem dragi, fiecare în parte, bineînțeles, fiecare pentru ceva anume. Iar noi, cei treizeci și opt de inimioare curate, îl urmăream peste tot. Primăvara la prins pești din șanțurile și gropoaiile de prin hotar, ca apoi, în toamnă, în sat, cu peștii înșirați pe o nuia, să ne oprim în

Foto: Din arhiva lui Gh. Dulău

curtea lui pentru a face un foc mare sub un ceanu vechi și mare. Prima noastră ciorbă de pește a avut cel mai formidabil gust de pînă atunci, căci pe asta am gătit-o noi, era truda noastră, era produsul muncii noastre comune. Vara ne adunam în jurul lui, în grădina cu stupi, pentru a studia albinele. Noi stăteam în liniște și el ne povestea în șoaptă, să nu deranjăm. Cîte flori, cîte viețuitoare, cîte minuni erau în grădina lui! Am înțeles atunci că însăși viața e o minune pe care trebuie s-o trăiești în armonie cu tine însuși și să mărturisești dragoste la tot ce te înconjoară. Iar toamna ne îmbulzeam să-i arătăm cît am crescut, ce mari ne-am făcut și să-i povestim despre

peripețiile noastre. Iarna, după ce orele se terminau, nu ne grăbeam acasă, mai rămîneam în școală. Atunci scoteam din fundul genții fluierul și învățam să cîntăm melodii românești. După ce învățam mai multe, ne prezentam în fața publicului din sat. Aplauzele primite ne făceau tare mîndri.

Multe am învățat de la învățătorul nostru. Ne-a sădit în inimi dragostea de viață și de oameni, de sat, de limba ce-o vorbim, de tezaurul nostru cultural. Și dacă, cu timpul, ne-am îndepărtat de aceste valori profund umane, părăsind satul natal, fiind nevoiți să ne abatem prin cine știe ce colț al lumii, străini și însingurați, foto-albumul dascălului Dulău intitulat „Satul meu” ne reamintește de acele clipe fericite petrecute pe meleagurile care, cu trecerea timpului, s-au prefăcut și au intrat în lumea basmului. Ne reamintește că avem rădăcini, că avem moși și strămoși, că avem părinți și neamuri, că avem prieteni și cunoscuți, și că noi toți am pomit cîndva de acolo.

Ana Hoțopan

Ana Blandiana:

Zăpadă

O țară întreagă acoperită de zăpadă nu poate fi – oricît am fi de bătrîni – decît o țară a copilăriei. Cum se explică indiscutabila împletire dintre zăpadă și copilărie, cum se face că aceste două noțiuni – aparținînd unor sfere atît de deosebite, fiind una o încremenire de timp, iar alta o revărsare de materie – se leagă atît de adînc între ele încît înrudea cu una te înrudește automat cu cealaltă? Cum pot fi adunate la un loc o cădere de alb și o lunecare de ani pentru a se obține această fantastică, invizibilă sumă a fericirii nostalgice și fremătătoare? Evident, nu încerc să răspund, greșesc destul încercînd să pun întrebări. Taina îngemănării dintre copilărie și nea nu e decît o parte (o parte mică și impenetrabilă în strălucire) a lungii taine a supraviețuirii noastre.

Am așteptat începutul de deceniu cu spaima înmulțită simbolic a tuturor începuturilor de ani, neîndrăznind să doresc evoluții, abia sperînd încremeniri și nedegradări, am așteptat începutul de an cu sentimentul acut al trecerii, cu senzația vie a ireversibilității, și ca și cum s-ar fi lăsat înduioșat de spaima mea, și ca și cum ar fi stat în puterea lui să îndulcească marele sunet al gongului, Anul nou a apărut învelit împărătește în hlamide, travestit copilărește cu bărbi și sprîncene fluturătoare de vată, pierdut abil și înveselitor printre ninsori. Dimineața am deschis ochii încet, cu precauție, gata să-i închid la loc la cea mai mică amenințare a urîului și, neașteptat, ne anunțată de nimic, frumusețea mi-a năvălit printre pleoape fluturînd aiuritoare aripi destrămate în vîrf. Anul nou cădea din cer alb și se depunea pe pămîntul bătrîn în nămeți și troiene, rostogolite spre copilărie. Cîți ani trebuie să ai ca să alergi prin ninsoare cu gura deschisă, ca să prinzi fulgii cu buzele și să-i simți stingîndu-se ca niște stele înghețate pe dinți? Pînă la ce vîrstă poți să-ți dorești din toate puterile inimii o sanie și poți să visezi vitează, la poalele celui mai firav derdeluș? Care este etatea la care mai poți scrie cu tălpile vorbe mari pe zăpadă și mai poți ștampila cu trupul cruci magnifice pe omăt? Ce întrebări fără noimă, cînd oricine știe că atunci cînd neaua cade, timpul se oprește din căzut.

Prea puțini tineri de naționalitate...

...se prezintă la examenele de admitere și la studii superioare în institutele pedagogice cu secții ale naționalităților. Aceasta a fost concluzia cea mai importantă care s-a putut trage la o recentă consfătuire, la ședința comună inițiată la 20 februarie, de Institutul pedagogic din reședința județeană, de Comisia pentru minorități naționale și etnice a județului Bichiș împreună cu catedra Kőrös din Bichișciaba a Școlii superioare Tessedik Sámuel din Szarvas. Președintele comisiei județene Gheorghe Ardelean a sesizat necesitatea dezbaterii acestei probleme, bănuind greutățile de școlarizare în privința viitorilor studenți români și slovaci. Asta cu atît mai mult, cu cît Institutul pedagogic din Bichișciaba încă prin înființare urma să asigure învățătoria pentru școlile românești și slovace. La ședință, raportul informativ întocmit de șefa catedrei Hornokné dr. Uhrin Erzsébet a însemnat tema dezbaterii, la care a fost de față și Traian Cresta și Fuzik János, pre-

ședinții autoguvernărilor pe țară ai românilor și slovacylor. Materialul care a constituit baza discuțiilor a precizat că, de fapt, inițial, în 1990-91, institutul se crease mai ales pentru pregătirea cadrelor necesare în învățămîntul de naționalitate. Pe atunci, personalitățile șefilor de catedră dr. Gheorghe Petrușan și Lászik Mihály au constituit garanții ale nivelului de pregătire. Din păcate, la decăderea catedrelor a contribuit scăderea continuă a numărului de studenți, număr care, nici prin organizarea studiilor la fără frecvență nu s-a putut remedia. La ora actuală, Institutul din reședința județeană a abandonat cu totul pregătirea pedagogilor români și slovacy, specializîndu-se pe studii „moderne” cu caracter economic și organizatoric. Întreaga pregătire a cadrelor didactice românești și slovace urmează să se desfășoare de acum înainte la Școala superioară Tessedik Sámuel din Szarvas.

E. Illyés

Dări de seamă și proiecte de viitor

În acest an, prima adunare generală a Comunității Cercetătorilor și Creatorilor Români și a Institutului de Cercetări a Românilor din Ungaria a fost convocată și ținută pe ziua de sîmbătă, 24 februarie, în Giula, la sediul Uniunii Culturale, la care au participat 8 cercetători.

În primul rînd, s-a discutat despre activitatea din anul 2000 a celor două organizații. S-a apreciat și s-a analizat pe larg și adîncit munca, precum și lucrările de cercetare referitoare la anul trecut. Cele două organizații și-au acordat activitățile în mai multe sfere comune. Astfel a fost publicat volumul cu studii privitoare la istoria, starea limbii și etnografia Micherechiului. A apărut revista istorică, literară și artistică Lumina 2000, la fel și Izvorul 2000, revista etnografică a românilor din Ungaria. A continuat inventarierea materialului din colecția Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria. Comunitatea s-a angajat la organizarea și desfășurarea concursului de cunoaștere a patriei.

Membrii Institutului au participat, prin expuneri și prezentări, la tabăra Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria și încă multe altele.

În continuare, s-a întocmit și planul de activitate pe anul 2001, în care figurează, ca și pînă acum, tabăra de creație. Vor apare din nou revistele editate pînă acum, și noi capitole despre istoria și etnografia românilor din Ungaria. Și în acest an se vor asigura posibilități artiștilor plastici pentru a se prezenta în toamnă la o expoziție colectivă, care se va vernisa la sediul Uniunii. Ca o noutate: se va iniția realizarea unei prezentări a cărților referitoare la expoziții de istorie, etnografie, artă plastică în Giula, Micherechi și Budapesta. Se vor face încercări de colaborare cu Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria și cu diferite instituții culturale din România.

Bineînțeles s-a discutat și despre problemele financiare ale celor două organizații, care îngreunează realizarea multor scopuri.

Gh. Santău

Valorile noastre sînt comune

Președintele României este preocupat și de soarta românilor din Ungaria

Sub titlul „Separația nu rezolvă problemele noastre comune”, cotidianul budapestan „Magyar Hírlap” publică în numărul său din 20 februarie 2001 un amplu interviu cu președintele României Ion Iliescu. Vorbind despre starea actuală a relațiilor dintre România și Ungaria, șeful statului român a fost de părere că interesele comune ale celor două țări au condus la rapida normalizare a relațiilor bilaterale. „Colaborăm fructuos în mai multe domenii. Problemele controversate sînt mai puține și se arată o voință comună pentru rezolvarea pe calea dialogului și în spiritul stimei reciproce a controverselor încă existente. Schimburile comerciale dintre cele două țări se largesc an de an, relațiile culturale se întăresc, iar minoritatea română din Ungaria și cea maghiară din România constituie o punte reală între cele două țări”. Redăm mai jos fragmente din interviul lui *Bogdán Tibor*, în primul rînd acele părți, care se referă la minoritățile din cele două țări.

Reporter: Potrivit unor voci îngrijorate, PDSR colaborează cu UDMR doar pentru a schimba în bine aprecierea sa dinspre exterior, pentru a legitima guvernul în fața Occidentului care pune un mare accent pe relațiile interetnice, pe garantarea drepturilor minorităților. Oare să fie vorba într-adevăr de niște „relații de fațadă”?

Ion Iliescu: Nici vorbă. UDMR și în primul rînd minoritatea maghiară, care dispune de drepturi depline, constituie parte organică a societății românești. Noi considerăm tezaurul cultural al minorităților drept o componentă importantă a tezaurului comun al societății noastre. Deci, nu se poate vorbi despre „relații de fațadă”, deoarece UDMR a fost factor de guvernare – și potrivit unor anumite acorduri, mai este – este prezent în Parlament și participă fără îngrădiri la viața politică, socială și culturală a țării. Maghiarii din România sînt înconjurați de stimă și nimeni nu se gîndește ca ei ar putea fi folosiți în scopuri propagandistice. Cei ce cred totuși aceasta, sînt fie superficiali, fie nu cunosc realitatea, fie sînt de rea credință. (...)

Reporter: În perioada precedentului dvs. mandat, au lipsit relațiile la nivel înalt dintre oficialitățile din România și Ungaria. Cum vedeți în prezent situația relațiilor româno-ungare?

Ion Iliescu: Afirmatia dvs. este îndrăzneță și nu corespunde realității. În perioada 1990–1996, au existat relații la nivel înalt între șefii de stat, premieri, miniștri apărării și de externe. Astfel a devenit posibilă

negocierea Tratatului de bază româno-ungar și, în septembrie 1996, semnarea acestuia. Aș putea spune că interesele comune ale României și Ungariei au contribuit la normalizarea rapidă a relațiilor bilaterale. Colaborăm eficient în numeroase domenii, există mai puține probleme divergente și există o voință comună în vederea reglementării divergențelor încă existente pe calea dialogului și în spiritul respectului reciproc. În măsura în care se accelerează integrarea celor două țări în UE, se vor întări vizibil și relațiile bilaterale. Schimburile comercia-

Foto: MH

le se extind an de an, relațiile culturale se consolidează, iar minoritatea română din Ungaria și minoritatea maghiară din România alcătuiesc o adevărată punte între țările noastre.

Reporter: Ați fost inițiatorul apelului pentru reconcilierea istorică dintre cele două state. Ați putea susține și o altă propunere, exprimată de partea ungară, mai concret, înființarea partidului reconcilierii româno-ungare de la Arad?

Ion Iliescu: Este de salutat orice inițiativă, care ține seama de sensibilitatea celorlalte părți și nu comportă noi tensiuni. Partidul reconcilierii din Arad ar putea fi o inițiativă de acest gen, dacă nu s-ar insista ca acolo să fie amplasate statuile dis-

putate ale celor 13 generali. Știu că pentru minoritatea maghiară statuia reprezintă o parte a tezaurului identității sale și va trebui găsită o soluție echitabilă pentru reamplasarea ei la Arad, dar fără ca aceasta să lezeze sensibilitatea părții române. Putem discuta despre aceste probleme ale trecutului și am convingerea că vom găsi soluțiile mai bune. Ar fi bine, dacă am lăsa trecutul pe seama istoricilor și ne-am gîndi cu mai multă seriozitate la viitor. Am putea discuta (de ce nu?) despre amplasarea unui parc asemănător și la Debrecin, de exemplu.

Reporter: Cum vedeți situația minorității române din Ungaria?

Ion Iliescu: În cursul dialogului purtat cu românii din Ungaria am înțeles că mai au mari probleme în ceea ce privește exprimarea și menținerea identității lor. Am înțeles că legile ungare nu înlesnesc lucrurile, pentru că nu le facilitează reprezentarea parlamentară, cum este garantat acest lucru în cazul legilor din România. Condițiile de învățare a limbii sînt foarte rudimentare, dacă ele nu lip-

sesc chiar cu desăvîrșire, și acest lucru este cu atît mai valabil în cazul însușirii limbii materne. Nici soarta bisericii românești nu este ușoară. Aș saluta cu satisfacție dacă s-ar lua măsuri corespunzătoare celor din România în interesul minorităților etnice din Ungaria (inclusiv a celei românești) în domeniile învățămîntului, administrației, cît și în cel al reprezentării parlamentare. Însă, în cazul în care Ungaria este consecventă și își va respecta angajamentele, se va înregistra o îmbunătățire în soarta românilor din Ungaria. România va insista asupra aplicării prevederilor cuprinse în tratatul de bază și, în cadrul acestora, va sprijini minoritatea română în dezvoltarea unui larg sistem de învățămînt în limba română. În ceea ce mă privește, am intenția sinceră de a participa la normalizarea relațiilor româno-ungare, la afirmarea valorilor comune, la accelerarea integrării europene și euro-atlantice. Valorile noastre sînt comune, iar pe baza acestora am putea dezvolta o relație solidă și durabilă.

Selecție realizată de E. Iova

Un nou termen important: 9 martie 2001

În atenția concurenților la Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”

În săptămîna ce vine se încheie o nouă rundă importantă a prezentării concursurilor la Fundația Publică pentru Minorități. Trebuie pregătite în aceste zile dosarele pentru cinci categorii. Termenul înaintării dosarelor la toate acestea este **9 martie 2001**.

Se așteaptă concursuri pentru obținerea fondurilor bănești în vederea organizării diferitelor cursuri de pregătire și perfecționare a deputaților de autoguvernări și activiști ai organizațiilor civile, ai ziaristilor din presa minorităților. Se asigură în anul 2001 pentru sprijinirea concursurilor din această categorie 10 milioane de forinți. În anul trecut au fost distribuite în acest scop 7,685 de milioane de forinți. Românii au înaintat acum un an 5 concursuri, fiind sprijinite 3 dintre ele, în total cu 500 de mii de forinți.

Tot în săptămîna următoare trebuie definitivare și dosarele de concurs pentru obținerea sprijinului mediei electronice regionale și locale. Va fi finanțată pe această cale realizarea programelor radio și tv-cablu în limba minorităților pentru care se asigură în acest an 9 milioane de forinți. În anul 2000 au sosit în această categorie 3 concursuri românești și unul dintre ele a fost sprijinit cu 288 de mii de forinți.

Alte trei categorii vizează domeniul de cercetări. În 2001 s-au rezervat pentru aceste scopuri 24 de milioane de forinți, acum un an au fost distribuite 19 milioane de forinți pentru sprijinirea cercetărilor. Fundația Publică se angajează acum pentru prima dată să acorde subvenție pentru activitatea anuală a instituțiilor de cercetare a minorităților în

domeniul de istorie, lingvistică, etnografie, muzicologie, sociologie și alte discipline privitoare la munca de cercetare din sinul minorității. Sprijinul cel mai mare care poate fi obținut este de 1,5 milioane de forinți și se va acorda doar unei singure instituții din rîndul fiecărei minorități. Institutul sprijinit poate folosi pentru cheltuieli de funcționare 30% din fondul obținut. Este obligatoriu ca munca de specialitate a institutului științific să fie susținută și de către autoguvernarea pe țară a minorității. Activitatea de cercetare este ajutată de Fundație și prin subvenționarea aparte a programelor de cercetare enumerate și mai sus. Prin această categorie vor fi subvenționate și concursuri individuale, în primul rînd acelea care sînt recomandate de autoguvernarea pe țară. Suma cea mai

mare care poate fi obținută pentru realizarea unui proiect este de 500 de mii de forinți. Acum un an au fost înaintate în acest domeniu 15 concursuri românești, dintre ele 13 primind sprijin bănesc, în total 2,58 de milioane de forinți. În a treia categorie, prin care se preconizează sprijinirea organizării simpozioanelor, a sesiunilor de comunicări științifice au fost rezervați 6 milioane de forinți. Acum un an, românii au obținut 470 de mii de forinți pentru organizarea simpozioanelor științifice.

Concursurile pot fi înaintate numai prin completarea unui formular special. Dosarul de concurs trebuie să conțină numeroase suplimente. Documentația concursului se găsește și la Redacția Foi românești.

Șt. Frățean

Un mic grup care face „o adevărată misiune”

În numărul din 16 februarie 2001 al Foii Românești, membrii Redacției Românești ai Societății Maghiare de Radiodifuziune sînt incluși de către *Traian Cresta*, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, în micul grup al ziariștilor români din Ungaria, „care vrea(u) să acapareze tot ce înseamnă presă în limba română, indiferent dacă este vorba despre ziar, radio sau televiziune”. Această constatare ne face să ne exprimăm părerea strict legată de această constatare.

Nu dorim să intrăm – ca instituție – în polemica generată de starea actuală a presei noastre scrise, deoarece considerăm că un post public, o redacție, cum este a noastră, trebuie să se situeze la echidistanță de fiecare grupare, prezentînd ideile, argumentele acestora.

De fapt, acest lucru am dorit să-l facem și atunci, cînd i-am solicitat printr-o scrisoare pe președinții atît al Autogovernării, cît și al Uniunii Culturale să vină în studio pe data de 4 februarie, pentru a lămuri neînțelegerile care de mai mulți ani există între cele două grupări de români. Autogovernarea nu ne-a dat nici un răspuns – nici în scris, nici prin telefon. În absența unuia dintre cei solicitați – bineînțeles – nu s-a realizat. Dar trebuie să precizăm că în acest caz nu noi, redacția, a fost refuzată, ci ascultătorul, acel ascultător român din al cărui impozit se taie și pentru funcționarea acestui post public, din care facem parte și noi, românii din Ungaria. Iar el, adică ascultătorul, ar avea tot dreptul să afle despre ce este vorba în această luptă pentru obținerea subvenționării „foilor noastre”.

Cît despre „micul grup”: noi într-adevăr sîntem un mic grup compus din cinci redactori, care zilnic realizează 2 ore de program, înmulțit cu 365 înseamnă 730 de ore pe an. Acest colectiv, în anul trecut, la cea de-a 75-a aniversare a înființării Radiodifuziunii Maghiare a fost distins – pentru prima dată în istori-

cul radiofoniei minoritare din Ungaria – cu un premiu de excelență, dovedind astfel că redacția lucrează după normele profesionale ale meseriei. Apoi, tot anul trecut, la cea de-a 20-a aniversare – că și noi am avut serbarea noastră – a pomirii primei emisiuni în limba română am editat un almanah radiofonic și un CD cu muzică populară – primul în istoricul comunității noastre –, dorind să demonstrăm că eforturile noastre se îndreaptă spre menținerea climatului românesc în comunitatea noastră.

Chiar președintele Ungariei, domnia sa *Mádl Ferenc*, în cuvintele sale de salut sublinia: „(...) pe bună dreptate pot spune că Redacția Românească îndeplinește, prin activitatea ei, o adevărată misiune”. Și tot legat de această aniversare a redacției noastre, Prezidiul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, la ședința sa din 24 noiembrie, a recunoscut printr-o hotărîre unanimă activitatea și eforturile depuse de către acest mic grup de ziariști.

Noi nu vrem deci să acaparăm nimic, noi vrem să lucrăm și pe mai departe după normele noastre profesionale, care – cum s-a arătat mai sus – ne-au adus rezultate și aprecieri.

Redacția Română
a Societății Maghiare
de Radiodifuziune

Comunicatele trec, comunitatea rămâne

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria și Episcopia Română din Ungaria se arată îngrijorate, într-un comunicat comun, că s-au înmulțit „atacurile și provocările asupra celor două instituții” și „împotriva unor persoane reprezentative ale acestor organe”, în presa de limbă română din Ungaria.

„Instituțiile” sau „organele” semnează comunicatul chiar prin persoanele cele mai „reprezentative”: președintele *Traian Cresta*, respectiv *episcopul Sofronie*. Care sunt „atacurile” nu ni se spune, așa că ne mulțumim să credem că e mai degrabă vorba de unele observații percepute de autorii comunicatului drept „provocări”, o noțiune mult mai ambiguă și care permite subiectivității unor persoane și sentimentelor pe care le au acestea la un moment dat să vadă o „provocare” până și într-o privire, într-o manifestare de prietenie prea plină de efuziune, într-o vorbă în doi peri sau într-o tăcere „cu subînțeles”. Dacă o asemenea interpretare se conjugă cu o rivalitate mai veche între două organizații (de pildă, AȚRU și UCRU), ajungem să vedem presa „aruncând cu noroi”, cum se exprimă

visceral, cu o metaforă necontrolată, autorii comunicatului. În cine este acuzată „Foaia românească” (de la „presa în limba română” se trece la „un săptămînal”) că lovește? În „Biserica Ortodoxă care a botezat, cununat și înmormîntat și pe strămoșii lor”. Trecem peste faptul că rareori s-a referit săptămînalul la Biserica Ortodoxă în ansamblul ei și îi atragem atenția celui care a integrat în comunicat această frază intempestivă, necugetată îndeajuns, că uită prea ușor faptul că Biserica Ortodoxă înseamnă în primul rând comunitatea credincioșilor (deci și jurnaliștii incriminați și „strămoșii lor” invocați) și abia apoi clerul, indiferent de rang, care „a botezat, cununat și înmormîntat”, între alții, și pe jurnaliști. Ei sunt mădulele ale Bisericii și sunt îndreptățiți să-și spună păsul, să sancționeze clerul atunci cînd i se pare că uită cine îi sunt enoriașii. Iorga îl lăuda cîndva pe Șaguna pentru că, ajuns mitropolit, i-a chemat pe românii mireni să facă parte dintr-un consiliu în care să-și spună opiniile în ce privește mersul Bisericii. În felul acesta, zice istoricul, Șaguna și-a adus aminte că nu e doar creștin, ci și român.

Deși în vocabularul celor doi semnatari au intrat și termeni precum „democrație”, lipsa practicilor democratice în cele două „organisme alese în mod democratic” își spune cuvântul. Căci dacă tot fac caz de aceasta, e cel puțin o dovadă de incultură în materie de democrație să reclami atitudinea „Foi” („care se pretinde a fi o tribună a democrației”) pentru că aceasta ar publica texte nu întotdeauna elogiase la adresa AȚRU sau a Episcopiei. Aceasta pentru sancționarea, în cel mai pur spirit critic, a conducătorilor (mai ales cînd sunt „aleși”) prin mijloacele de informare nu este altceva decît calea cea mai naturală prin care se manifestă democrația într-o societate.

Spre deosebire de opiniile exprimate de semnatarii comunicatului din 12 februarie, e evident că „Foaia românească” a dat dovadă de „un grad de profesionalism” de-a dreptul în exces prin chiar publicarea textului despre care vorbim și a altuia semnat exclusiv de *Traian Cresta*, în care acesta din urmă afirmă că „eu una spun și aceea chiar și fac!”. Foarte probabil adevărat, căci până de curînd președintele AȚRU nu a spus absolut nimic.

Dragoș Moraru, București

Date exacte, fără comentarii

Pentru că în numărul din 16 februarie al Foii românești, redacția noastră a fost acuzată de *Traian Cresta*, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria că presa românească – atît presa scrisă, cît și televiziunea și radioul – este acaparată (adică stăpînită în mod necinstit) de „un mic grup”, am făcut o succintă statistică despre toate semnăturile apărute în anul 2001 în săptămînalul românilor din Ungaria. Noi argumentăm cu date exacte, care pot fi controlate oricînd de oricine.

În numărul întîi găsim

15 semnături, în numărul doi – 16, în numărul trei – 17, în numărul patru – 15, în numărul cinci – 16, în numărul șase – 18, în numărul șapte – 18, iar în numărul din 23 februarie – 12 semnături.

Printre cei care publică scrieri în Foaia românească, se găsesc elevi și studenți, profesori de școală generală, liceu și universitate, preoți ortodocși și pastori baptiști, jurnaliști români din Ungaria și România și, firește, oricînd primește glas și spațiu ca cel mai competent critic – CITITORUL.

Eva Iova

Din cartea de oaspeți a Foii

Presa reprezintă o putere: poate schimba opinii, poate înnoși ideile, poate submina dictaturi, poate împotrivii și distruge, poate strînge mîndrie și poate zidi! Această putere e o răspundere înaltă iar eu ce-n am eu această răspundere? Le spun la multe confruntări, la multe succese și la eventuale eșecuri. În acest nou mileniu, li doresc ziariștilor românilor din Ungaria mult curaj și forță de a-și păstra demnitatea!

Cluj-Napoca, Bucu

A plecat la Domnul

Richard și Sabine Wurmbrand

În ziua de 17 februarie a.c. a încetat din viață, la vârsta de 91 de ani, pastorul Richard Wurmbrand.

Richard Wurmbrand s-a născut în România. Aici și-a făcut studiile, aici s-a format ca intelectual de mare cultură. Înainte de al doilea război mondial, dorința sa de libertate și toleranță s-a izbit de extremismele vremii. Doar întâlnirea cu Cristos, din pricina căruia a pătimit, l-a apropiat de aceste idealuri. După război, din cauza convingerilor sale religioase a zăcut, timp de 14 ani, în închisorile comuniste din România. Tovarășii lui de închisoare au fost pastori, teologi și învățători ai

Bibliei, printre alții și Traian Dorz, liderul Oastei Domnului. În tot acest timp a fost un adevărat frate în suferință miilor de deținuți, aducându-le alinarea suferinței. După eliberarea sa a fost nevoit să părăsească țara, emigrând în SUA, unde a trăit până la sfârșitul vieții. În acești ani a străbătut lumea de la un capăt la celălalt, vizitând aproape 80 de țări, unele dintre ele în mai multe rânduri, în misiunea de răspândire a Evangheliei. În felul acesta a intrat în contact nemijlocit cu cultura și civilizația altor popoare, cunoscând bine viața în toată complexitatea ei.

A înființat Asociația

Creștină Internațională, care în peste cincizeci de țări, printre care și în Ungaria, depune o valoroasă activitate misionară. Asociația funcționează fără discriminare confesională, numai cu scopuri religioase, de folos public și de caritate.

Ajută creștinii oprimați și persecutați, furnizează știri despre soarta lor în țările cu libertate religioasă.

Tipărește și răspîndește Biblii și literatură creștină.

Evanghelizează prin emisiuni TV.

În anul 1994, Biserica Baptistă din Micherechi l-a invitat pe pastorul Wurmbrand la inaugurarea clădirii reînnoite a bisericii. Unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai săi, misionarul Willi Naireder a fost la Micherechi, pentru a pregăti această vizită. Între timp, fratele Wurmbrand, care atunci avea 84 de ani, s-a îmbolnăvit brusc, iar vizita nu s-a mai putut realiza. Cu ocazia acelei sărbători, venerabilul pastor ne-a trimis un mesaj înregistrat pe casetă video, pe care l-a vizionat biserica.

Am nădejdea că Dumnezeu nu va lăsa locul fratelui gol, și vor fi tineri care vor continua lucrarea începută de el.

Gh. Ruja

Un cuvânt bun pentru momentele grele ale vieții

Noi, oamenii, nu ne facem griji numai din cauza trecutului și a situațiilor în care ne aflăm astăzi, ci ne îngrijorăm și de viitor – acest uriaș monstru necunoscut care ne pândește la cotitură, târându-se tot mai aproape de noi cu fiecare minut care trece.

Generația noastră tânără este cunoscută drept „generația fără nici un viitor”. Viitorul nu numai că este „necunoscut”, dar lor le este teamă că pentru ei nu va mai fi nici un fel de viitor. Precum generațiile din trecut, ei au aceleași îngrijorări normale în privința examenelor școlare, a coșurilor de pe față și a chinurilor fetelor că tenul și figurile lor nu sunt așa cum trebuie să fie. Dar tinerii sunt îngrijorați, de asemenea, că nu vor mai avea de lucru, că politicienii ne vor arunca pe toți în aer cu bombe atomice sau că, chiar dacă va mai fi pământul, nu vor mai exista viață și vegetație din cauza poluării.

Acestea sunt probleme reale și dacă nu am cunoaște Biblia care ne spune altceva, atunci am avea motive de îngrijorare.

Pentru toți cei care trăiesc cu îngrijorarea în suflet aș dori să împărtășesc, în rândurile care urmează, o experiență din viața unui fermier rus care avea în grijă sa un colhoz nu departe de Cernobîl. În această fermă, el avea grijă de 2000 de vaci, 400 de cai și de un număr mare de vite mici, cultivând de asemenea grâu, cartofi, căpșuni și legume.

După explozia centralei nucleare, Nicolai a fost foarte îngrijorat. Mulți oameni părăseau zona, alții și-au pierdut slujba și se spunea că 20 000 de mii de femei gravide au suferit avorturi. Nicolai și soția sunt creștini (deși Nicolai era mai curând un aderent „secret” în comparație cu soția lui), iar el și-a adus aminte de o predică despre binecuvântarea oamenilor și a lucrurilor în Numele lui Isus. S-a hotărât să încerce și aceasta. Înainte să plece să mulgă cele 2 000 de vaci la ora cinci dimineața, Nicolai și-a binecuvântat soția însărcinată și întreaga casă, în Numele lui Isus. Apoi a binecuvântat vacile, caii și toate vitele. A trecut prin toată ferma și întinzându-și brațele peste lanuri, a strigat: „Vă binecuvântez în Numele lui Isus!” A făcut aceasta până la amiază. A coborât chiar și până în pivniță și a binecuvântat toate ouăle de acolo, iar apoi a binecuvântat toate pădurile din jurul fermei.

Trei zile mai târziu, niște oficialități din cadrul Ministerului Sănătății au sosit cu instrumente ca să măsoare nivelul de radioactivitate.

Fermierul i-a purtat prin colhoz, pe la toate animalele, și în cele din urmă acasă la el, dar nu era nici un fel de radioactivitate. Același lucru s-a petrecut la fermele unde alți cinci creștini își binecuvântaseră câmpurile.

Persoana oficială a rămas foarte uimită și a pus o întrebare de mii de dolari: „Cum ai făcut aceasta?” Fermierul a răspuns: „Soția mea se roagă. Dumnezeu ei a făcut aceasta!” Deoarece produsele erau atât de bune, persoana oficială a cumpărat carne, lapte și ouă de la fermier, și aceasta pentru că erau singurele din regiune care nu erau contaminate.

Nicolai săvârșise o experiență spirituală și a descoperit că binecuvântarea în Numele lui Isus poate schimba contaminarea cu radioactivitate, una dintre relele cele mai de temut din lumea contemporană.

Biblia ne spune că în zilele de pe urmă inimile oamenilor vor fi puse la încercare din cauza friicii, iar groaza de la Cernobîl i-a făcut să anticipeze aceasta.

Să facem și noi în astfel de situații de îngrijorare asemeni lui Nicolai, care a aflat puterea în Numele lui Isus Hristos și a adus binecuvântarea și viața în căminul și în toate bunurile sale.

*Ce eu nu înțeleg voi lăsa pe mâna Lui
El îmi va arăta drumul pe care trebuie să merg
Și nu îmi voi face griji, nu mă voi frământa și voi încerca să uit*

*Lucrurile pe care ar trebui să le cunosc.
Într-o zi voi vedea că m-a condus bine
Deci mă voi încrede acolo unde eu nu pot să năntez.
Atunci în calea mea va străluci tot timpul
Lumina de pe chipul Lui mare!* (Helen Jesze)

Nicoleta

Familia – de la mediocritate la excelență

Bucurați-vă întotdeauna în Domnul, iarăși zic : Bucurați-vă!

Filipeni 4:4

V-ați gândit vreodată că fericirea nu este opțională, ci un climat obligatoriu pe care trebuie să-l întreținem în familiile noastre? Bucuria va fi întronată ca o „regină a căminului”, doar în clipa în care și soțul și soția vor înțelege că Dumnezeu îi vrea fericiți. Avem suficiente motive să fim fericiți. Iată numai cinci dintre ele:

Pentru că Dumnezeu ne-a pus la dispoziție suficiente resurse

Dumnezeu nu ne pretinde să facem ceea ce nu putem. Fericirea pe care ne-a poruncit-o este posibilă datorită climatului de binecuvântări în care ne întreține: „Dumnezeu, care ne dă toate lucrurile din belșug, ca să ne bucurăm de ele” (1 Timotei 6:17)

Aici nu este vorba numai de binecuvântările materiale, ci și de climatul spiritual, în care Duhul lui Dumnezeu rodește în noi o stare înaltă de fericire: „*Roadă Duhului dimpotrivă este*

dragostea, bucuria, ...” (Galateni 5:22)

Pentru că Dumnezeu ne-a poruncit aceasta

Bucuria nu este opțională, ci rezultatul ascultării de o poruncă a Domnului!

A tolera, a întreține tristețea și a o răspândi în jur înseamnă a te împotrivi conștient lui Dumnezeu și a-L înfrusta pe Duhul Sfânt, care este numit: „Duhul bucuriei” (Romani 14:17). Cel ce se complăce într-o stare sufletească tulbură este departe de a face voia lui Dumnezeu.

Pentru noi înșine, pentru sănătatea sufletului și a trupului nostru

Se spune că optimiștii se vindecă mai repede. Și este adevărat! Medicii și psihologii au observat că un spirit optimist este un ajutor neprețuit pentru vindecarea bolilor. În anumite cazuri, doctorii prescriu chiar anumite medicamente care îi smulg pe pacienți din stări

depressive și-i ajută să întrețină un tonus sufletească pozitiv. Biblia spune: „Bucuria Domnului va fi tăria voastră!” (Neemia 8:10)

Pentru cei din jurul nostru

Lumea celor din jurul nostru începe de la „omul de lângă noi”, de la partenerul nostru de viață. Apoi veni la rând copiii pe care-i creștem.

Gândiți-vă și dumneavoastră: Este plăcut să ai de-a face în fiecare dimineață cu un om care este mereu trist și veșnic nemulțumit? Cu siguranță că nu!

Priviți în jur și veți vedea că lumea se adună mai ales în jurul celor veseli și „plini de viață”. Faceți din bucuria dumneavoastră un mesaj optimist pentru cei din jur. Acestea sunt doar câteva dintre motivele pentru care trebuie să fim fericiți. Domnul să ne ajute să ne păstrăm și să ne întărim fericirea de fiecare zi, ca familiii în El.

Pastor Daniel Burtic

Amintire veșnică

Bunul Dumnezeu așa a rînduit lumea asta, ca ea să fie trecătoare. Cum e și zicala: în lume unul se naște, altul moare. Tocmai asta din urmă s-a întîmplat și la noi în comună.

Moartea nemilostivă, pe neașteptate, de azi pe mîine, l-a scos din rîndurile noastre pe fratele **Alexandru Netea**, care ne-a părăsit pe veci la 22 februarie, la vîrsta de 79 de ani. Decedatul, prietenul nostru a fost un tată, bunic și străbunic iubitor și răbdător, care a provenit dintr-o familie de țărani săraci, cum au fost cei mai mulți pe vremuri, la Micherechi. De tînră a fost slugă la gospodari înstăriți, pînă ce a fost chemat în armată. În timpul celui de-al doilea război mondial a fost dus pe front, de unde s-a întors grav rănit, rămînînd invalid, pierzîndu-și mîna și ochiul stîng. Dintre zecii de bărbați din Micherechi înrolați și trimiși în război, el s-a întors cel mai grav mutilat. Cînd în 1945, s-a reîntors acasă, la vatră, comitetul Bisericii Ortodoxe, ca să-l ajute, i-a asigurat în centrul comunei un loc de casă, pe care și-a construit o mică tutungerie, iar mai tîrziu și o casă de locuit. Între timp se însoară și se nasc copiii: o fată și un băiat. Cel din urmă a murit la numai șapte ani. Această dureroasă pierdere l-a însoțit toată viața.

În anii ce au urmat a luat parte la reorganizarea vieții economice și administrative din comună, a făcut parte din diferite comitete și comisii, a ocupat funcții administrative și a fost ales chiar de secretar al sfatului comunal. Pînă la pensionare a lucrat ca funcționar comunal, fiind referent cu treburi sociale și de pensie. Mulți consăteni pot mulțumi răposatului că i-a ajutat cu vorba și cu fapta în solicitarea pensiilor.

Toți cei care, cu mine împreună, l-am însoțit pe ultimul său drum la locul de odihnă veșnică, îi vom păstra amintirea pioasă cu mulțumiri sincere, rugîndu-l pe bunul Dumnezeu să-i dea odihnă pe vecie.

Gh. Dulău

Orarul slujbelor ortodoxe de duminică, 4 martie 2001

Apateu	— ora 11.00 —	pr. Origen Sabău
Bătania	— ora 9.00 —	pr. Ilie Ciocan
Budapesta	— ora 10.00 —	pr. vicar Marius Maghiaru
Catedrala din Giula	— ora 10.00 —	P.S. Sofronie, pr. vicar Pavel Ardelean
Cenadul Unguresc	— ora 9.30 —	pr. Aurel Becan
Chitighaz	— ora 9.30 —	pr. Florin Olteanu
Ciorvaș	— ora 9.00 —	pr. Teodor Marc
Cristor	— ora 9.00 —	pr. Alexandru Șereș
Giula II	— ora 10.00 —	pr. Petru Pușcaș
Jaca	— ora 10.00 —	pr. Cosmin Pop
Micherechi	— ora 9.00 —	pr. Ioan Bun
Otlaca-Pustă	— ora 9.00 —	pr. Teodor Rocsin
Săcal	— ora 9.00 —	pr. Origen Sabău

Programul Adunării „Oastea Domnului” din Micherechi

Duminică	ora 17.00 — program religios
Mărti	ora 18.00 — oră de rugăciune

„În temniță am fost...”

Aproximativ acum 10 ani am făcut cunoștință cu părintele **dr. Majzik Mátyás**, preotul penitenciar al celei mai severe închisori din Ungaria. Dînsul își desfășoară activitatea în temnița numită „Csillag”, adică „Steaua” (clădirea are formă de stea) din Seghedin. Nu-mi închipuiam pe atunci că și eu voi avea ocazia să cunosc vreodată mai de aproape această misiune. Anul trecut, înainte de Crăciun, părintele m-a căutat la telefon și mi-a spus scurt și succint: „Avem peste 30 de deținuți români, unii sînt ortodocși și doresc să participe la Sfintele Liturghii ortodoxe. Te angajezi?” Fără să-mi dau seama că, de fapt, ce mi se cere, i-am răspuns afirmativ.

Nu aflu cuvinte potrivite ca să redau sentimentele care m-au stăpînit atunci cînd am intrat pentru prima oară pe poarta închisorii. Nu mi-a fost frică, dar am simțit o mare strîngere de inimă, dar o și mai mare responsabilitate. Este extrem de greu să vorbești despre

iubirea creștină acolo unde domnește violența și duritatea. Mintuitorul nostru Iisus Hristos ne învață: „*N-au trebuință de doctor cei sănătoși, ci cei bolnavi. N-am venit să chem pe drepți, ci pe păcătoși la pocăință.*” (Luca cap. 5 vers. 31, 32). Iată acele cuvinte care trebuie să lumineze calea preotului atunci cînd se apropie de un suflet rănit, căci păcatul rănește, iar rana are nevoie de leac. Nu știu în ce măsură și cîți dintre cei cinci deținuți, — care vin cu regularitate la Sfînta Slujbă — s-au întors sincer către Dumnezeu. Nu știu dacă participarea lor la slujbă înseamnă ceva pentru ei sau este doar un simplu program. Dar ceea ce pot spune este că toți m-au rugat să le duc cărți de rugăciune, Biblie, iar de Sfintele Paști doi dintre ei vor să se spovedească.

La început mi-am propus că mă duc doar o dată pe lună la penitenciar, dar după prima întîlnire cu ei am constatat că nu este suficient, așa că de pe acum officiez

Sfînta Liturghie din două în două săptămîni, în zi de sîmbătă.

„... În temniță am fost și M-ați cercetat” (Mat. cap. 25 vers. 36) Cei care sînt în dosul grațiilor au nevoie de cineva care să-i cerceteze, în care să aibă încredere, care să-i asculte, care să-i ajute dacă este cazul. Bineînțeles, nimeni nu afirmă despre ei că ar fi nevinovați. Ceea ce unii au comis este îngrozitor, dar și „oile răătăcite” trebuie să primească o șansă pentru o viață nouă. Iar adevărata șansă o poate oferi doar Biserica lui Hristos, în care iubirea Sa nemărginită se revarsă și asupra lor.

Închisoarea are un mic lăcaș de închinăciune, care este folosit de mai multe confesiuni. Are o denumire foarte semnificativă: „Capela tîlharului din dreapta”.

Sfîntul Ioan Gură de Aur a spus că n-ar mai exista păgîni, dacă noi am trăi ca creștini adevărați. Probabil că atunci nici de închisori n-ar mai fi nevoie.

Pr. Aurel Becan

Lucrările Sfîntului Sinod

La Palatul Patriarhiei s-au încheiat joi, 22 februarie, lucrările Sfîntului Sinod și ale Adunării Naționale Bisericești ale Bisericii Ortodoxe Române. Au fost abordate printre altele probleme legate de aprobarea tipăririi Bibliei, ediția jubiliară a Sfîntului Sinod, validarea alegerii de către Colegiul Electoral Bisericesc a PS Teodosie Snagoveanu în scaunul vacant de arhiepiscop al Tomisului, precum și

aprobarea regulamentului de organizare și funcționare a sistemului de asistență socială a BOR. De asemenea, Sfîntul Sinod a hotărît ca biserica să sprijine inițiativa autorităților de stat și ale instituțiilor neguvernamentale în soluționarea problemelor copiilor instituționalizați, prin identificarea familiilor care întrunesc condițiile legale și morale și doresc să se implice în creșterea copiilor aflați în dificultate.

„Cînd postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău, care este în ascuns și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție” (Matei 6-7).

Slujbe de pomenire la 125 de ani de la nașterea sculptorului Constantin Brîncuși

La 19 februarie, în Catedrala patriarhală din București s-a săvîrșit o slujbă de pomenire a marelui sculptor Constantin Brîncuși (1876-1957), cu ocazia zilei sale de naștere și a deschiderii Anului Internațional Brîncuși. Au asistat **Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist**, ambasadorul Ungariei la București, **Excelența Sa Jigyártó István**, **Prea Sfinția Sa Sofronie Drincec**, Episcopul Eparhiei Române de la Giula, Ungaria, ministrul Culturii și Cultelor, **acad. Răzvan Theodorescu**, secretarul de stat pentru Culte, **dr. Laurențiu Tănase**. (Orthopress)

A început Postul Paștelui

Luni, la 26 februarie, a început Sfîntul și Marele Post (Postul Paștelui). Postul Mare durează șapte săptămîni. Primele șase săptămîni formează postul propriu-zis, patruzeci de zile pe care le-a postit Mîntuitorul, iar ultima săptămîină de la Florii și pînă la Învierea Domnului se ține mai sever întru amintirea sfințelor și mîntuitoarelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos.

Postul Paștelor este cel

mai îndelungat dintre toate posturile de peste an, este și mai aspru și rînduit, în amintirea postului ținut de Mîntuitorul Iisus Hristos înainte de începerea lucrării Sale Mesianice. Postul Mare devine pentru mulți creștini un timp de cercetare mai sporită a bisericii, de pocăință mai profundă, de rugăciune mai fierbinte.

În anul 2001, Sfintele Paști vor fi sărbătorite atît de ortodocși cît și de catolici la 15-16 aprilie.

În atenția celor exigenți

Încă o dată despre adjective

Acordul adjectivului în gen și număr cu substantivul este o regulă strictă în limba română, fie că adjectivul are rol de atribut (student eminent, studentă eminentă, studenți eminenți, studente eminente), fie că împreună cu verbul a fi are funcție de predicat în propoziție (*Studentul e eminent. Studenta e eminentă. Studenții sînt eminenți. Studentele sînt eminente.*)

Se întâmplă însă să nu fim destul de atenți făcînd acordul adjectivelor cu o singură terminație (*dulce, fierbinte, rece, cuminte, repede și altele asemănătoare*) cu substantivele feminine la plural. Să nu uităm deci că *prăjiturile sînt dulci, cafelele – fierbinți, fripturile – reci, fetele – cumini, apele – repezi și așa mai departe.*

Ne cere o atenție și mai mare acordul adjectivului cînd acesta se referă la două substantive de genuri diferite:

– cînd substantivele sînt la singular, unul de genul neutru, altul de genul feminin, adjectivul se poate acorda cu ambele, luînd forma de plural: *cămin și școală moderne* sau numai cu unul dintre substantive: *cămin și școală modernă*;

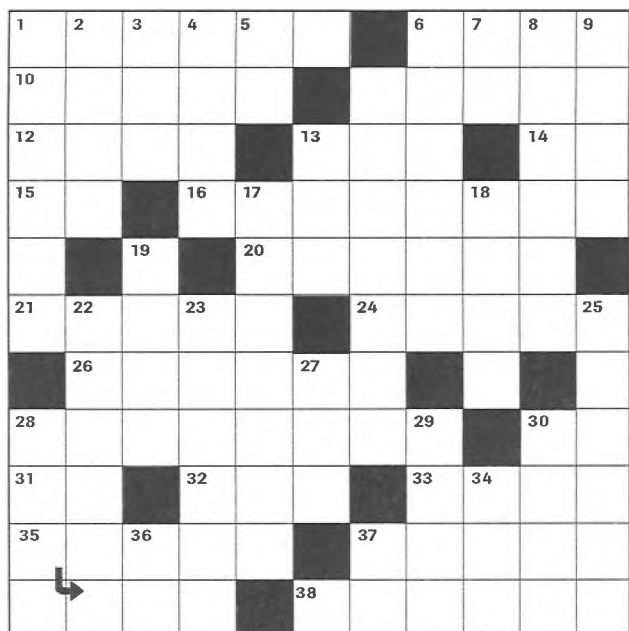
– cînd substantivele la singular sînt de genul masculin și feminin, adjectivul se folosește la plural masculin: *un student și o studentă eminenți*;

– cînd ambele substantive sînt la plural, adjectivul ia forma de plural, dar genul celui mai apropiat dintre substantive: *studenții și studentele eminente, studentele și studenții eminenți*;

– cînd dintre cele două substantive, unul este la plural, adjectivul se acordă în gen cu acesta: *trandafirii și laleaua, albi ca zăpada, lalelele și trandafirul, albe ca zăpada.*

Lucia Borza

Las...

ORIZONTAL: 1. Las ... (*Insulele Canare*). 6. Cădea. 10. Pipă. 11. Las ... (*Nevada, S. U.A.*). 12. Antonimul lui frumos. 13. Bun. 14. Consoane identice. 15. Azi, ungurește. 16. Acțiune riscantă. 20. Fugi. 21. Nume de bărbat. 24. Dărîma. 26. Infumurate. 28. Las ... (*Canalul Panama*). 30. Semn al alfabetului Morse. 31. Invers: însuși. 32. Consoane identice. 33. Antonimul lui uscat. 35. Molibden, fosfor, uraniu, iod. 37. Mireasma, parfumul. 38. Las ... (*New Mexico*).

VERTICAL: 1. Las ... (*Argentina*). 2. Aurica, mai scurt. 3. L. L. Î. 4. ...fizică. 5. Vocale identice. 6. ... nimic în lume! 7. Ion Gîrbu. 8. Ecaterina, în limbă străină. 9. ...-vară = în vara trecută. 11. În fiecare zi de vineri. 13. În ... și chip. 17. Barbari. 18. Alergăm, fără început! 19. Prăpastie adîncă (i=i). 22. Diletant. 23. Care este cuprins, înglobat. 25. Marcă de articole sportive. 27. R. D. L. 28. Las ... (*Canalul Panama*). 29. Nume dat unui cal sur. 30. Se ... = îi este frică. 34. Molibden, carbon. 36. Prepoziție. 37. Armă ruptă! L. B.

Dezlegare: Las Palmas, Las Cumbres, Las Vegas, Las Cascadas, Las Cruces, Las

ENCICLOPEDIE GENERALĂ
PENTRU COPII

Teatrul și dansul

De ce dansează oamenii?

Probabil că oamenii au început să danseze pentru a sărbători ceva sau a-i adora pe zei.

Oamenii au dansat și pentru a spune o poveste, pentru a avea recolte bogate și noroc în luptă.

Balurile au început la curțile regale ca doamnele să își etaleze mai bine toaletele.

În prezent oamenii dansează pentru a se menține în formă, pentru a fi la modă, pentru a se distra împreună.

Oamenii au rîs de unele dansuri, ca tangoul și twistul, pînă cînd acestea au devenit populare.

Inventarea dansurilor

Coreografi sînt specialiști care inventează mișcările și pașii executați de dansatori.

Moduri de a dansa

Există mai multe moduri de a dansa. Poți dansa singur sau cu un partener, poți să faci anumiți pași sau să inventezi singur mișcări. Dansul modern este mai liber și mai puțin pretențios decît cel clasic.

Dansatorii indieni își mișcă mîinile, ochii și trupurile mai mult decît picioarele. Dansatorii ruși se lasă pe vine și își aruncă picioarele foarte repede înainte.

Ce este baletul?

Într-o formă simplă, baletul a început acum două sute de ani la curtea regală italiană și franceză.

Baletul clasic este un dans dificil pe vîrfurile picioarelor, care necesită ani de zile de antrenament.

Rușii au făcut baletul mai captivant, prin muzică și dans se povestește ceva.

Începuturile teatrului

Oamenii au interpretat întotdeauna roluri, însă grecii antici sînt cei care au construit primele teatre, unde oamenii puteau privi ca spectatori.

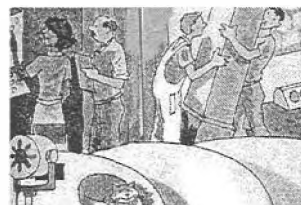
Cînd jucau în tragedii (piese triste), actorii purtau măști încruntate, iar cînd jucau în comedii (povești vesele), ei purtau măști zîmbărețe.

Actori ambulanți

La începutul Evului Mediu, nu existau teatre în Europa. Acrobații, barzii și jonglerii călătoreau prin cetăți și sate, distrînd lumea.

În spatele cortinei

Lumini puternice sînt îndreptate asupra actorilor principali în timp ce ei vorbesc. Luminile sînt controlate din culise.

Adesea actorii poartă costume ca să semene cu personajele pe care le interpretează în piesă.

Un regizor le spune actorilor cum să-și joace rolurile, cum să se miște în scenă și cînd să-și spună replicile.

Pe scenă se montează uneori decoruri (diferite obiecte) pentru ca piesa să pară mai reală.

Persoana care scrie piesa se numește dramaturg.

Opera

Opera a început în Italia. Actorii își cîntă replicile în loc să le rostească. De obicei, operele au orchestre, costume colorate și decor.

Ce este pantomima?

Pantomima este jucarea unui rol fără cuvinte. Mimul își exprimă sentimentele prin gesturi și mișcările trupului. În Japonia se mimează piese întregi, numite Kabuki.

Un fost elev al liceului Bălcescu este azi psiholog la Giula

Stabilit la Giula împreună cu familia sa din Chișineu Criș, Németh Lóránd a terminat, în 1996, Liceul românesc N. Bălcescu. După bacalaureat s-a hotărât să se reîntoarcă în România, la Oradea, continuându-și studiile superioare la secția de psihologie a Universității din oraș. După obținerea primei diplome, s-a angajat la Centrul Psiho-Pedagogic din Giula, și, în paralel, se perfecționează și în domeniul sociologiei. Din discuția cu Németh Lóránd vom afla cum sînt primiți de societatea noastră specialiștii în psihologie, cît sînt de receptivi părinții și copiii zilelor noastre.

– Întotdeauna am fost conștient în ceea ce privește profesia mea din viitor, pentru că îmi plăceau foarte mult copiii. Vroiam să devin ori profesor, ori altceva, dar neapărat să fiu în apropierea copiilor. Ulterior cred că psihologia a fost o alegere mai bună, pentru că în acest domeniu poți să acorzi o și mai mare atenție copiilor.

– Nu te-ai gîndit nici un moment la aceea că dacă ai fi profesor ai primi mai multă recunoaștere, mai multă apreciere din partea tinerilor?

– Nu. Psihologul poate fi mai apropiat și de copii defi-

cienți, de cei care au anumite probleme. În cursul muncii mele mă întîlnesc în primul rînd cu copii de vîrstă școlară, în majoritate sînt între 6 și 18 ani. Aceasta este o perioadă nu prea ușoară în viața omului, dar este și foarte frumoasă.

– Munca ta este legată numai de centrul amintit sau te deplasezi și în școli?

– Eu lucrez și la Aletea, patru ore pe săptămînă, dar în rest sînt în Giula. În fiecare joi sînt la școala maghiară din Aletea, unde vin însă nu numai unguri, ci și copii din celelalte școli din oraș, deci și din cea românească.

– Cum se comportă copiii față de tine? Și tu ești tînr, abia cu cîțiva ani mai în vîrstă decît un elev de liceu?

– Norocul este că și colegii, mai precis colegele mele, pentru că lucrez în majoritate cu femei, sînt aproape de vîrsta mea, deci, toți sîntem tineri. Copiii absolut nu sînt rezervați în fața noastră. Sîntem primiți cu prietenie și sinceritate.

– Mulți copii și părinți se folosesc de această posibilitate?

– Noi putem să-i ajutăm pe copiii care au probleme cu cititul sau dacă sînt în faza de a alege școala unde vor să-și continue studiile, putem să le ajutăm în orientarea profesională. La centrul nostru se pot completa și teste de inteligență, test care pînă la vîrsta de 18 ani este pe gratis.

– Cu fosta ta școală, cu Liceul Bălcescu ai relații profesionale?

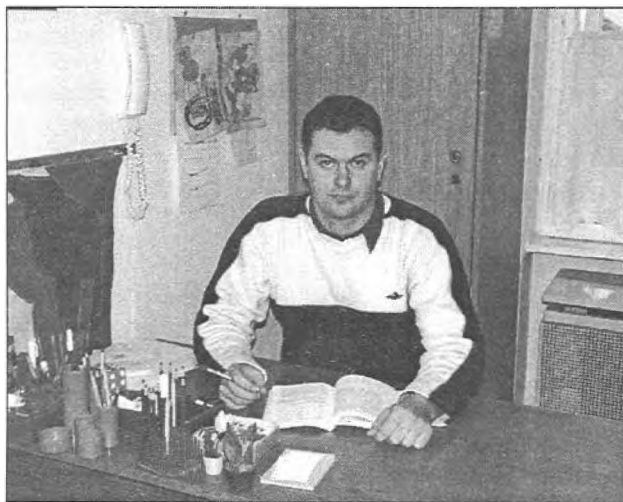
– În luna decembrie a

anului trecut am ținut ore de dirigenție în două clase de la liceul românesc. Am avut atunci posibilitatea să prezint centrul nostru. Am observat că profesorii și elevii au fost foarte receptivi.

– Societatea noastră, pe care ne place s-o numim modernă, este pregătită pentru astfel de lucruri cum este psihologia?

– Cred că în ideea societății noastre există o imagine cam negativă despre psihologi. Dacă cineva consultă un psiholog, înseamnă că el are neapărat foarte mari dificultăți și probleme personale. Dar asta nu este așa. De exemplu, în Statele Unite ale Americii la un milion de locuitori revin 800 de psihologi, în Ungaria pe un milion de oameni sînt 80 de psihologi. Deci, cred că vor mai trece cîțiva ani pînă cînd și noi vom fi mai mulți, iar societatea ne va accepta ca pe orice pedagog și ne va aprecia ca atare.

E. Iova

„A-nceput de ieri să cadă...”

Foto: V. Gurzău

...cîte-un fulg, acum a stat...” Cunoscutele versuri din *Iarna pe uliță* s-au potrivit de minune cînd luni dimineața giulani s-au trezit cu o albă pătură de nea. Asta cu atît mai mult, cu cît iarna din 200/2001 părea că va trece fără pic de zăpadă. Totuși, „Baba Iarna” și-a mai scuturat cojoacele și a acoperit pămîntul cu mantie albă, de care s-a bucurat tot

omul. Dar o și mai mare bucurie a însemnat-o zăpada proaspătă pentru copii, care în această iarnă nu prea se puteau bucura nici de ghețuș, nici de derdeluș, fiindcă nici patinele și nici săniile nu prea puteau fi folosite în iarna asta blîndă care semăna mai degrabă cu primăvara.

Oricum, luni dimineața ne-am trezit cu un peisaj alb.

În școli și grădinițe, zăpada căzută i-a lăsat pe copii să se joace în aer liber, să facă bălălii cu bulgări de zăpadă, să încerce să facă oameni de zăpadă. Copilașii grădiniței din strada Galamb au ieșit în curte și s-au lăsat fotografiați în plină preocupare de iarnă – căci tîrziu, tîrziu de tot, dar iarna tot s-a mai arătat și „albă”. -ei-

În scurt timp și la Pocei se va învăța românește

La 23 februarie, la Pocei s-a ținut o întrunire la care au fost invitați primarii și directorii școlilor din acele localități bihorene, care plănuiesc să introducă în cadrul instituțiilor lor predarea limbii române. Reprezentanții din Jaca, Darvaș și Pocei au fost informați despre această posibilitate de Ana Oros Simon, directoare la Departamentul pentru Minorități din cadrul Ministerului Învățămîntului. Organizatorul Ioan Tanasi,

președintele Autogubernării Românești din Pocei ne-a informat că la întrunire s-a decis că în satul lor vor începe cursurile de română pentru copii și adulți peste 3-4 săptămîni. Profesorul va veni din Berettyóújfalu și este un pedagog de liceu, originar din România. Se plănuiește organizarea unor cursuri asemănătoare și la Jaca și Darvaș. Aici preotul ortodox ar ține cursurile de limbă română.

I. Kaupert

Forum despre învățămîntul de naționalitate la Apateu

Șeful direcției generale pentru relațiile cu minoritățile din cadrul Ministerului de Învățămînt, Torba Nándor a ținut săptămîna trecută un forum la Apateu. La întrunire au fost invitați primarii, directorii școlilor și președinții autogubernărilor de minoritate din localitățile Berekböszörmény, Mező-

sas, Săcal și Bedeu. Torba Nándor a vorbit cu această ocazie despre dezvoltarea predării limbilor de naționalitate, despre posibilitățile bugetare, de care se mai pot folosi autogubernările în acest an. Participanții la consfătuire au vizitat școlile din Săcal și Apateu, renovate recent.

I. K.

Din nou despre gemenii din Micherechi

Cu două săptămîni în urmă, în numărul din 16 februarie al Foii românești am prezentat trei familii cu gemeni din Micherechi, dar atunci ați avut ocazia să faceți cunoștință doar cu fetele care nu au fost primii născuți din familie, pentru că au un frate sau o surioară mai mare. Astăzi vă prezentăm din nou două perechi gemene, două fete care sînt primele copile ale părinților lor și doi băieți care s-au născut într-o familie cu patru copii.

Angelica și Beatrix se joacă frumos împreună

Părinții Angela și Dumitru Boca ne-au povestit despre sosirea fetițelor lor Angelica și Beatrix, care s-au născut la 7 iulie 1999.

– Când am aflat despre faptul că vom avea doi copii, ne-am temut și ne-am îngrijorat. Mi s-a părut ciudat să am deodată doi copii, dar cu timpul am fost bucuroasă și am așteptat nașterea cu mari emoții. Nu cred că-i o noutate dacă zic că primele săptămîni au fost foarte grele. După șase săptămîni mi s-a părut că s-

au micșorat greutatea, însă bineînțeles chiar și acum trebuie să le acordăm fetițelor multă atenție.

– Deoarece e vorba despre două fete, probabil activitățile lor se dublează. Dar, de exemplu, cum se joacă: separat sau împreună? Cum își împart jucăriile și celelalte?

– Angelica și Beatrix nu fac aproape nimic separat. Totdeauna sînt împreună, orice ar fi, toate le fac laolaltă. Când erau mai mici, aveau chiar și limbajul lor special cu care comunicau.

Ele se joacă cu orice găsesc. Dar ca să ne ferim de probleme, din toate jucăriile cumpărăm cîte două la fel.

– Nu ați observat cumva că una ar ține mai mult la mama sau la tata decît cealaltă?

– Nu pot să zic că ar fi tipic, amîndouă țin la fel atît la tata, cît și la mama. Odată Beatrix vrea să fie în brațe, altă dată Angelica. Dar nu prea stau nici în brațe, tot timpul se mișcă, nu se opresc nici o clipă. Așa nu avem nici noi, părinții, timp de răsuflat.

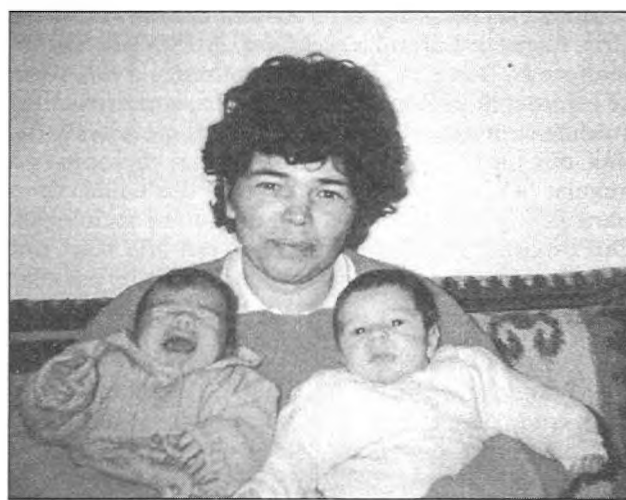
– Dacă sînt atît de asemănătoare, nu v-ați gîndit să le îmbrăcați cu hăinuțe identice?

– Nu, pentru că nu seamănă nici fizic, nici la suflet, fiind două caractere diferite. * * *

Familia Forogău, părinții Mariana și Gavril au avut deja patru copii (doi băieți și două fete) cînd au aflat despre noua sarcină. Venirea gemenilor, Zoli și Peti a fost cu adevărat o mare surpriză pentru toată familia.

– Cum v-a aflat vestea sarcinei? Cum au reacționat copiii?

– Într-adevăr a fost o mare surpriză pentru fiecare. Pentru mine, ca mamă, mi s-a părut tare greu să am gemeni la vîrsta de 36 de ani. Copiii s-au bucurat – în afară de fiica mea cea mai mare. Dar nu a trecut prea

Gemenii Forogău, împreună cu mămica lor

mult timp și ea a fost la fel de fericită și acum își iubește frățiorii foarte mult. Acest lucru se vede și prin faptul că copiii cei mai mari nu pleacă la școală fără să-i sărute pe gemeni. După ce se trezesc, Zoli și Peti imediat intră în camera fraților, le duc geanta și ghetetele.

– Cred că fetele pot să vă ajute foarte mult pe acasă, să îngrijească gemenii.

– Da. Fiecare copil mă ajută dacă e necesar, dar totuși eu mă ocup mai mult de cei mici, pentru că nu vreau să-i sustrag pe cei mai mari de la lecțiile lor de școală.

– Cum vi s-a schimbat viața de toate zilele cu sosirea gemenilor?

– După ce s-au născut, două luni au dormit împre-

ună într-un pat, am învățat să-i alăptez, să-i hrănesc și să-i îmbrac împreună, pentru că era mai ușor pentru mine. Cînd au fost mai mici, a fost mai ușor, dar de cînd au făcut primii pași, nu se mai opresc.

– Ce fel de jucării preferă ei?

– Oricîte jucării am cumpărat, nu le mai prețuiesc, în afară de minge, de care nu se mai despart. Sau se bat pentru minge, sau joacă fotbal împreună.

– Cum puteți să-i caracterizați?

– Peti este mai liniștit, îi place mai mult în brațe decît lui Zoli, dar în general totdeauna sînt în apropierea mea și vin cu mine oriunde m-aș duce.

Rita Ruja

Maestrul Gheorghe Flueraș a împlinit 70 de ani

Dirijorul arădean, la 27 februarie, a ajuns la venerabila vîrstă de 70 de ani. Gheorghe Flueraș este o personalitate stimată de comunitatea românească din Ungaria, stimă care a dobîndit-o prin munca sa

perseverentă desfășurată cu o dăruire totală în mișcarea corală de la noi. Domnul Flueraș și la ora actuală dirijează corurile românești din Chitighaz și Giula și predă cînt și muzică la Școala Generală și Liceul „Nicolae Bălcescu”. Legat de această

aniversare, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, împreună cu actualii și foștii coriști ai dirijorului, îl vor serba la 3 martie, la ora 15.00 în sediul Uniunii din Giula.

Șt. C.

Și-au regăsit părinții naturali

Doi copii din Sicilia, care au fost schimbați din greșeală la naștere, au fost returnați părinților lor naturali cu ocazia Anului Nou, cînd aceștia au împlinit trei ani. Familiile celor două fete, Daniella și Chiara, au petrecut Crăciunul împreună, pentru a ușura procesul de transfer, iar cele două fete au devenit ca două surori. Întîmplarea nefericită s-a petrecut din cauză că

personalul spitalului a uitat să le atașeze plăcuțe de identitate celor două nou-născute, venite pe lume la un interval de 15 minute. Eroarea a fost descoperită la începutul anului trecut, cînd una dintre mame și-a amintit că, la externare, fiica sa i-a fost dată în hăinuțe diferite de cele pe care ea le adusese la spital. Ulterior, testul ADN a confirmat eroarea.

Călătorie de peste un secol

O carte poștală care a avut nevoie de peste o sută de ani să ajungă din Australia în Scoția a făcut cale întoarsă, întrucît oficiul poștal din orașul scoțian Aberdeen nu a reușit să găsească destinatarul. Cartea poștală a fost trimisă din Queensland în 1889 și a ajuns la destinație săptămîna trecută. Nepoata celui care a scris cartea poștală, un bărbat pe nume Colin Wardrop, a contactat oficiul poștal pentru a-l informa că aceasta fusese trimisă surorii domnului Wardrop. Cartea poștală va pleca către fiica doamnei Wardrop în Australia, transmite BBC.

Mobilul, dușmanul tutunului

Fumătorilor spanioli căroră le vine greu să se lase de fumat, li se oferă pe gratis telefoane mobile. Compania Myalert a declarat război industriei tutunului și speră să-i facă pe spanioli – care sînt unii dintre cei mai mari fumători din Europa – să renunțe la fumat. Trimițînd abonaților mesaje de genul „Mai bine fă-ți un duș rece!” sau „Hai că poți să te abții!”, compania speră să combine noua tehnologie cu sfaturile medicale.

„Scopul nostru este de a dovedi – prin acest tip de serviciu – că noua tehnologie ne revoluționează viața. În acest caz, vom fi foarte mîndri dacă măcar un mic procent din utilizatori se lasă de fumat”, – susține președintele companiei.

Odată cu runda a doua a alegerilor din 10 decembrie 2000, în România s-a lansat un nou ciclu politic. S-a instalat imediat Parlamentul și Senatul, iar la ședința comună de la 28 decembrie 2000, a fost votat noul cabinet, membrii acestuia depunând jurământ în fața învingătorului președinte Ion Iliescu. Noul prim-ministru a devenit cunoscutul politician Adrian Năstase.

Formal și legal, totul este în cea mai perfectă ordine. Să vedem, mai întâi, pe ce se bazează noua putere politică instalată?

(La Fundația Friedrich Ebert din Budapesta a conferențiat despre această temă un domn sosit de la București, pe nume Sergiu Celac, fost funcționar în Ministerul Afacerilor Externe, translator principal, în limba engleză, a dictatorului N. Ceaușescu, primul ministru de externe al noului regim sub președinția lui Ion Iliescu, pe urmă ambasador al României la Londra, timp de vreo 6-7 ani. Intenționând să schițeze situația internă din România, pe lângă lecturile, studiile mele personale, cu îngăduința vechiului meu prieten Sergiu Celac am încercat să mă inspir și din cele auzite la conferința mai sus amintită).

Iată, în primul rând, rezultatele:

a, *Alegeri prezidențiale – prima rundă – 26 noiembrie 2000:*

Procent de participare:	65,31%
Voturi valide:	97% din total
9 candidați:	
Ion Iliescu	36,35%
Corneliu Vadim Tudor	28,34%
Theodor Stolojan	11,78%
Mugur Isărescu	9,54%
Frunza György	6,22%
Petre Roman	2,99%
Teodor Meleșcanu	1,91%
2 și mai puțin	1,00%

Runda a doua – 10 decembrie 2000:

Ion Iliescu	66,83%
Corneliu Vadim Tudor	33,17%

b) *Alegeri parlamentare încercând să spună aces-*

Partide	Parlament (327 fotolii)	Senat (140 fotolii)
PDSR	155	65
PRM	83	37
PD	31	13
PNL	30	13
UDMR	27	12
Alții	18	—

România într-un nou ciclu

Învingători și păgubași

te rezultate unei analize, trebuie să constat cu certitudine revenirea la putere a Partidului Democrației Sociale din România (PDSR), în frunte cu Ion Iliescu, acesta instalându-se pentru a doua oară în fotoliul prezidențial. Și cu asta, politica internă din România a devenit, de fapt, unicoloră, lucru care era clar deja în urma succesului de la alegerile organelor locale, din primăvara anului trecut. Succesul copleșitor de la ultimele alegeri parlamentare doar a definitivat această stare. Succesul îl dovedește și faptul că PDSR-ului i-a fost suficient ca, de data aceasta, să formeze un guvern minoritar, evitând uniunea forțelor sale cu cea de-a doua forță din Parlament, respectiv cu Partidul României Mare (PRM).

În schimb, la început, se părea că alte trei partide, în ciclul trecut de guvernământ, vor sprijini, printr-un contract sau pact, PDSR-ul, ca, pînă la urmă, să rămână alături de el doar Partidul Național Liberal (PNL) și Uniunea Democratică a Maghiarilor din România (UDMR). Partidul Democratic (PD) al lui Petre Roman, fost prim-ministru în primul ciclu, mai târziu ministru de externe, în ultimul moment s-a răzgîndit.

La prima vedere, multă lume credea că revenirea PDSR-ului înseamnă o reînnoire a puterii, respectiv o revenire la trecut, nu la dictatură, ci la primul ciclu al puterii din România de după 1989. Însă, chiar dacă ar fi vrut, PDSR-ul nu putea să rămână același, trebuia, în mod inevitabil, să se acomodeze noilor condiții, oricum istorice, de după schimbarea de regim, precum și cu cele ale unui ciclu întreg fiind în plină opoziție.

În felul acesta, PDSR-ul trebuie să-și ia răspunderea și sarcinile grele ale scoaterii țării din groapă, fiindcă celor care cunosc realitățile economico-sociale și de se-

curitate publică de azi, le este clar că România a ajuns la marginea prăpastiei. Tărgănarea sau aminarea măsurilor, chiar de șoc, poate cauza căderea inevitabilă în adîncuri infinite.

Din păcate, deocamdată cunoaștem prea puțin despre măsuri, proiecte, planuri concrete. Toată lumea

acest lucru, în condițiile de azi ale lipsei totale a perspectivei, a avut efect, în special, în rîndurile primilor alegători și cele ale intelectualității. De aici și explicația, de ce a putut să iasă victorios și în unele județe transilvănene. Mă întrebați despre viitorul României mari? E greu de dat un răs-

speră că PDSR a tras concluziile necesare din anii petrecuți în opoziție, că aceasta a însemnat pentru partid o lecție grea dar benefică, atît în ce privește greșelile grave din trecut, cît și în a-și recunoaște sarcinile noi, răspunderea mare, soarta României depinzînd, în mod definitiv, de rezolvarea cu succes și rapiditate a acestora. (Într-un alt articol voi reveni cu amănunte).

O altă întrebare, care se pune și azi, e următoarea: cum a reușit PRM să iasă din alegeri cu un procent de voturi atît de ridicat? Mai ales dacă luăm în considerare că acest partid nu dispune de o ideologie reală, nici de un program pragmatic, coeziunea sa relativă datorîndu-se unicului fapt emoțional al naționalismului extremist. Bine că liderul său, Corneliu Vadim Tudor, infirm și infirm poet-măscăric al erei dictatorului Ceaușescu, la prima vedere pare o figură nouă și carismatică, pe paleta politică a campaniei electorale în orice caz. Aprofundînd însă lucrurile, imaginea lui ne rămîne cea a unui bun, dar demagog orator, a unui oportunist operînd cu o retorică falsă, cu lozinci ușoare ale populismului. L-a ajutat un singur lucru: tactica de care s-a folosit, concentrîndu-se asupra celor mai arzătoare probleme (sărăcia, lipsa totală a securității publice, corupția dezlănțuită, nelegitimare etc.),

puns acceptabil. Dat fiind faptul că este capabil și de niște lovituri de partid oportuniste, personal nu pot să prevăd altceva decît o destrămare, mai devreme sau mai tîrziu.

Partidul Democratic (PD) pare a fi nemulțumit cu starea actuală a lucrurilor, cu statutul de opoziție. Momentan se află într-un proces de transformare, cu posibilitatea de a-și schimba nu numai liderii (în locul lui Petre Roman are șanse serioase să devină primarul din București, Traian Băsescu), ci și înfățișarea. În ce sens? În lipsa unui program definit e greu să fie determinat. Deocamdată nu-și găsește nici identitatea.

Ce pot să spun despre Partidul Național Liberal (PNL)? Cu toate că a rămas în opoziție, partidul a „jucat” destul de bine în alegeri, cu multe și rezonabile personalități competente în partid, și în viața politică. Dispune de puterea și de polarizarea forțelor, dar și de a le concentra în direcția centrică dreapta. A spune mai mult, ar fi prematur.

O mare și plăcută surpriză mi-a provocat-o UDMR-ul. E adevărat că în mod direct n-a putut să-și realizeze scopurile, dar prin faptul că în perioada 1996-2000 a reușit să ajungă la nivelul unui factor determinant de guvernare, și păstrîndu-și acest rol în continuare, Uniunea a ieșit din cercul minoritar restrîns, din microclima cu multe peri-

cole ale naționalismului extremist. Sergiu Celac caracteriza această împrejurare nouă prin a spune că UDMR „a ieșit din ghetoul etnic minoritar”, devenind capabil să promoveze în programul său, în primul rînd, sarcinile principale stînd în fața țării.

În campania electorală, mulți își puneau întrebarea: oare pe cine va alege UDMR-ul? Și UDMR-ul a dat dovadă de rațiune și profundă înțelepciune, spunînd: dacă e cazul să alegem dintre două rele, îl alegem pe cel mai puțin rău. Ca factor important, a ajuns să încheie cu PDSR un pact, care este o apropiere pragmatică de partidul de guvernămînt, dar și o apropiere în care, alături de condițiile de interes general, cum ar fi „moratoriul social” cu sindicatele principale și cu uniunile angajaților, formarea unei comisii aparte pentru elaborarea modificării Constituției, accelerarea privatizării, continuarea reformelor privind regimul legislativ și cel al impozitelor, ridicarea nivelului de trai etc., are posibilitatea să promoveze și o serie din țelurile sale specifice naționale, printre care: lărgirea și finanțarea secției maghiare a Universității Babeș-Bolyai din Cluj, a învățămîntului în limba maghiară în general, o mai bună armonizare a stațiilor centrale și locale de radio și tv, restituirea bunurilor bisericilor catolice și calvine, ridicarea bugetului localităților în bună parte populate de minorități, decentralizarea administrației publice, în localitățile cu o populație minoritară de cel puțin 20%, introducerea administrației bilingve, etc. Legea votată recent de către Parlament privind folosirea limbii materne, este un exemplu promițător și elocvent în acest sens.

La sfîrșit, ar trebui să trag și concluzia, ceea ce, vă dați seama, nu e ușor. Un lucru e clar: succesiunea sau revenirea majorității actuale în viața politică a României a fost serioasă, dar mai ales rapidă. Este vorba, repet, despre PDSR, nevoit să formeze un guvern minoritar, și să asigure ca sprijin principal partidele cu adevărat democratice, dar în opoziție. Ce să spun?! E o situație curioasă, rar întîlnită în practica politică. Pozitiv e faptul că partidul la cîrmă și cele opuse trag în aceeași direcție, parcurg o cale cu sens unic.

Al. Ardelean

Cîte ceva despre Școala Română din Franța

De multe ori în viața mea am auzit știri și am citit despre intelectuali și studenți din România, îndeosebi despre scriitori, cercetători și artiști, care – după studii de bază făcute în România – au continuat studiile în străinătate, în Apus, mai ales în Franța, în special la Universitatea Sorbona din Paris, unde apoi și-au prezentat lucrarea de doctorat, pe urmă obținând titlul. Noi, românii din Ungaria, știm puțin despre aceste specializări, astfel poate fi de folos pentru noi dacă, în urma unor astfel de cercetări, găsim date referitoare la această temă.

În cartea lui *Alexandru Ciorănescu: Amintiri fără memorie* (vol. I.), ultimul capitol (Paris) conține multe amănunte referitoare la tema aceasta, pe care doresc să le pun la dispoziția românilor din Ungaria.

Școala Română din Franța, cum se numea în mod oficial această instituție, a fost înființată de România, prin anul 1922, odată cu Accademia di Romania, adică Școala Română din Roma. (Organizarea acesteia din urmă a fost încredințată lui *Vasile Pârvan*, care propusese și obținuse autorizația pentru construcția unui edificiu pe Gianicolo, în zona elită a orașului, în care se aflau concentrate cele mai multe și mai suntuoase instituții similare ale altor țări europene.)

Pentru un institut asemănător la Paris, *Nicolae Iorga* a pornit de la premise cu totul diferite. El considera Parisul drept un centru prea „lucitor”, atrăgător, și prin urmare prea ispititor pentru tineri, dacă nu de-a dreptul Sodoma lumii moderne. Poate îi suna în amintire aspra judecată a lui *Eminescu*, privitoare la *Junii corupți*; sau poate se gîdea la cazurile, reale, deși nu frecvente, ale studenților împotmoliți pentru totdeauna la Paris, rămași „studenți pe viață”. Pentru că, era adevărat, existau și asemenea specimene. Cert este că Iorga și-a imaginat Școala Română ca un falanster în miniatură, consacrat muncii de atelier și studiului temeinic. Ca atare, a căutat pentru această instituție un imobil departe de centrul corupției, aflat într-un mediu salubru și cît pe cît bucolic (pastoral), care să-i angajeze pe studenți să studieze și să lucreze mai devotat pentru realizarea proiectelor lor (față de atrăgătoarele ispite ale „Babilonului”).

Această concepție era desigur discutabilă – constată *Alexandru Ciorănescu* – pentru că în realitate avea și ea carențele ei: îi „localiza” pe viitorii cercetători prea departe nu numai de ispite, ci și de centrele lor de cercetare. Probabil că suburbia Fontenay-aux-Roses, unde s-a înființat Școala Română, i-a fost sugerată lui Iorga de colegul și prietenul său, cunoscutul istoric *Ferdinand Lot*, cercetător renumit al evului mediu francez. Guvernul român, la propunerea lui Iorga, a cumpărat un teren în această localitate construind acolo școala.

Direcția școlii a fost încredințată de la început lui *Victor Ianculescu* (care a devenit mai târziu socru lui *Ciorănescu*). *Ianculescu* era moldovean de la Iași, stabilit, împreună cu soția, la Paris, unde a obținut titlul de doctor în drept în anul 1919. (A avut un rol modest în tratativele Păcii de la Versailles.) Acest *Ianculescu* era „omul lui Iorga”, fiindu-i totdeauna devotat, pentru că Iorga avea nevoie de un ajutor permanent – constată *Ciorănescu*. Înainte de toate, Iorga, care a fost autorul unor temeinice și frumose studii de istorie economică, nu avea nici cea mai mică idee despre bani, despre problemele financiare, dar nici măcar despre cheltuielile zilnice. Buzunarele încăpătoare ale redingotei sale erau întotdeauna pline de fișuici, de notițe scrise pe marginea unui jurnal, dar niciodată nu avea în buzunar bani. Odată, studiind la Biblioteca Națională din Paris, *Ciorănescu* și un coleg de-al lui a ieșit împreună cu Iorga, ca să-l aștepte în stradă pe *Ianculescu*, care urma să-l ducă cu mașina acasă. Din motive necunoscute, *Ianculescu* a întârziat. Iorga nu putea suferi așteptarea și timpul pierdut. În cele din urmă, enervat, i-a rugat pe cei doi studenți să-i imprumute cinci franci, ca să ia un taxi. Pe cei doi tineri i-a pufnit risul, pentru că un taxi pînă la Fontenay însemna cel puțin 40 de franci: ceea ce dovedește cît de neinițiat era Iorga în situațiile cotidiene ale vieții.

Altă dată, Iorga l-a rugat pe *Ianculescu* să-i cumpere două cămăși pe măsură, pentru că, probabil, nu venise cu schimburi suficiente. *Ianculescu* a sosit din oraș – deci din Paris – cu o jumătate de duzină de cămăși de la unul dintre cei mai buni croitori de cămăși din Paris. Iorga s-a îngrozit de suma cu care trebuia să

plătească această extravaganță și l-a certat pe *Ianculescu* pentru această risipă, cerîndu-i să-i aducă două cămăși mai ieftine. *Bietul Ianculescu* a luat automobilul și s-a făcut că pleacă în oraș. Peste un ceas s-a reîntors cu același pachet de cămăși la subsuoară și a declarat că găsise un croitor mai ieftin, care i-a vîndut șase cămăși pentru o treime

Iorga considera Parisul prea ispititor pentru tinerii români

din prețul pe care i-l ceruse celălalt. Iorga a rămas foarte mulțumit și l-a dojenit încă o dată, pentru că nu fusese atent la primul preț și nu ținuse seama de faptul că el (Iorga) nu era un om bogat.

Că nu avea intuiția banilor și a prețurilor o dovedește, de altfel, și experiența tuturor anticarilor din București, care închideau prăvălia cînd îl vedeau pe Iorga, pentru că el cumpăra întotdeauna multe cărți, dar de plătit plătea numai cu cărți din seria publicațiilor sale, din care bieții anticari aveau totdeauna prea multe exemplare.

În cei trei ani de ședere la Fontenay, *Ciorănescu* nu a consemnat însă nici un singur conflict al lui Iorga cu studenții. În schimb, avea cu atît mai multe conflicte cu furnizorii, cu brutarii, măcelarii, zidarii, medicii, mai ales că deseori trebuia să-i ducă cu vorba și cu promisiunile, din cauza că n-avea fonduri, pentru că alocațiile și bursele nu veneau totdeauna la timp.

Alexandru Ciorănescu a sosit la Fontenay-aux-Roses la 2 decembrie 1934. Aici, în Franța a constatat cu satisfacție că Licența în Literatură din București era omologată cu diplomele franceze de același nivel, România fiind singura țară care se bucura de acest privilegiu. Prin urmare, înscrierea nu a însemnat nici o dificultate. Mai greu a fost să se înscrie la subiectul pe care și-l alesese. A trebuit să caute la „fișier”, dacă tema aleasă era liber sau rezervată pentru un alt doctorand. Imensul fișier alfabetic cuprindea mii de

teze, unele susținute, altele doar propuse dar abandonate. Consultarea fișierului central era obligatorie, pentru a evita tratarea aceleiași teme concomitent, de mai mulți candidați. Subiectul lui *Ciorănescu* – *Ariosto* – fusese reținut de o doamnă din provincie; data înscrierii și adresa candidatei erau menționate pe fișă. *Ciorănescu* a fost șocat, fi-

cu considera că această măsura era discutabilă, dar înțeleaptă în felul ei, pentru că nu se putea propune studenților nici o temă de șase ani, nici o „plimbare” la Paris, fără rezultate, pe timp de doi ani.

Despre tinerii veniți din România la Paris se presupunea că au sosit cu teze gata făcute, cărora le lipseau numai obligațiile laterale, cum ar fi: lectura tezei, aprobarea, tipărirea și susținerea – acestea toate durînd doi ani. În caz contrar, susținerea întregului doctorat ar fi presupus o bursă pe șase ani.

Tezele de doctorat ale tinerilor veniți din România erau patronate de profesori din Paris. „Patronul” lui *Ciorănescu* a fost, într-un timp, *Ferdinand Baldensperger*.

Ciorănescu și-a dat seama că la Paris nu e bine dacă un candidat la doctorat nu își găsește calea între concepție și formulare. Dar a mai constatat că cine n-a citit cele trei mari poeme italiene, *Dante*, *Ariosto* și *Tasso*, nu e apt pentru un doctorat în literatură.

Mulți tineri din România erau doctoranzi în literatură comparată. Printre ei și *Ciorănescu*, care era trimis de Facultatea din București, fiind licențiat în română și franceză. Literatura veche românească îl interesa pe *Ciorănescu* tot atît de puțin ca și franceza. Pe el îl interesa cercetarea, și mai puțin cariera profesorală, pentru care nu simțea nici o vocație.

Desființarea Școlii Române din Franța fusese hotărîtă de guvernul comunist din România prin anul 1946. *Constantin Marinescu* a avut misiunea să caute un edificiu parisian potrivit pentru instalarea viitoarei Școli Române renovate. În același timp, *Horia Rădulescu*, a fost însărcinat cu întocmirea inventarului școlii de la Fontenay. Ministerul de externe din România, care avea sarcina să procedeze la desființarea școlii, a deschis un proces, care s-a sfîrșit prin a declara acuzațiile neîntemeiate.

La destrămarea Școlii Române, conducerea comunistă de la București a mai „pus capacul” prin jefuirea bibliotecii acesteia. Multe din cărți au fost vîndute în vrac unui librar din Paris, care le-a cumpărat pe bani mărunți, fiindcă trimisul din București nu știa ce să facă cu ele, deși cărțile erau de mare valoare și de interes primordial din punct de vedere românesc. Gh. Santău

Anul 50

Fișier al colaboratorilor FOII (42)

Petru Silaghi

debut de presă • funcții de reprezentare • profesor

Un reprezentant aflat în fruntea comunității rămîne, orice s-ar spune, îngădît în/de propria libertate individuală, drept un funcționar politic. Pus acolo de diferite împrejurări, ca să reprezinte și să apere libertățile colective, depinde de valoarea personalității sale a ști cum să se folosească de puterea ce i-a fost legitimată pentru a putea să armonizeze aceste libertăți ale semenilor cu libertatea sa individuală. Dacă în istoria destul de anevoioasă a forurilor de reprezentare ale comunității românești au fost personalități, care au știut să facă slalom printre obstacole ideologice sau politice ale vremii și să fie percepute și acceptate ca valori ale acelei comunități, atunci ceea ce ele au construit în vreme poartă pecetea gestului de înaltă prețuire din partea celor reprezentanți de ea. De la Gheorghe Martin, Gheorghe Marc, la Gheorghe Petrușan sau Gheorghe C. Mihăiescu, se poate vorbi de introducerea unui spirit de echipă solidar în supravegherea destinului comunității, dar și de promovarea unui spirit critic, deschis dialogului pe marile probleme ale românilor. Au știut, acești cîțiva reprezentanți în forul de conducere, să-și ia drept aliați oameni onești și intelectuali rafinați, cu care

au putut să-și coreleze libertatea individuală cu cea colectivă. Rapoartele de la ședințele uniunii politice, prezente în ziarul românesc în toată evoluția sa semicentenară, pot oferi oricui cheia meritelor sau defectelor, succeselor sau insucceselor.

Pe cît de importantă și grea, ca început în organizarea forului politic de reprezentare al românilor din Ungaria, a fost misiunea lui Petru Silaghi (n. 1929–m. 1999) [Szilágyi, – P. S., – P. Sz.], pe atît de neuniformă și contradictorie a fost prestația sa de colaborator al ziarului. Cîtă vocație și chemare a fost în profesia sa de dascăl, cît talent și stil în cea de jurnalist și cîtă legitimitate în funcția de secretar general al UDRU, doar ziarul și românii, pe care i-a condus o bună bucată de vreme, pot da răspunsuri cumpănite pentru a-l situa corect în istoria, – încă nescrisă – a forului de reprezentare pe țară al românilor. Fișierul nostru dă seama despre colaborările sale la ziar, bine intenționate sau conjuncturale, dar articole ale lui, asumate prin semnătură. Ele aparțin deopotrivă omului politic și profesorului cu preocupări jurnalistice, ca materiale posibile pentru a-i recompune un portret imparțial.

Colaborările la ziar

acoperă o lungă perioadă, îndeosebi cîtă vreme s-a aflat pe poziția de președinte al comitetului redacțional, o formă mascată de supraveghere și tutelă a redacției. Ziarul îl amintește, prin anul 1952, ca referent la Ministerul Învățămîntului Public și profesor de la Școala generală din Giula. În 1953 participă alături de Ilie Ivănuș, Gh. Mészáros, Olga Soldan și Ilie Moldovan la un curs de perfecționare în România. Odată cu apariția seriei noi, la Budapesta, a *Foii noastre*, care devine organ al UDRU, din 1957 deține funcția de secretar general al forului politic pe țară. Așa se face că de acum editorialele de pe prima pagină sînt semnate de Petru Silaghi. Cea mai mare parte a acestora sînt editoriale politice, de ziua eliberării sau cu ocazia unor evenimente naționale (*Prietenia popoarelor*, *După alegeri*, *Sărbătoarea libertății* etc.) fără substanță jurnalistică și cu multe concesii ideologice. Cu un asemenea editorial debutează în ziar în 1957 (*Pace și Prietenie*, nr. 3, Idec. 1957), anul instalării sale în fruntea organului uniunii. Poziția de conducător al reprezentanților români a atras după sine și pe cea de președinte al comitetului obștesc de redacție, înființat în 1963. Mai mult chiar, din 1964, cînd zia-

rul nu mai are drept patron politic pe foaia de titlu UDRU, ci devine „gazeta oamenilor muncii români”, Petru Silaghi ocupă în caseta redacțională funcția de președinte al comitetului redacțional pînă în 1973, cînd rămîne doar Alexandru Hoțopan, redactor-șef. De altfel, și în 1958 o scurtă perioadă deținuse responsabilitatea redacției, cît timp Pálffy Endre fusese plecat în concediu. Colaborările pe această perioadă, 1958–1973, au ca zone de interes trei mari domenii. Unele articole se ocupă de problemele culturale ale comunității (*Pregătirea pentru festivalul național de jocuri populare de la Giula* – 1958, *Viața noastră culturală* – 1959) sau de măsurile pentru noul an școlar (*În pragul noului An școlar* – 1963). Ele sînt scrise mai mult sub forma unor programe politice, ca directive pentru activitățile în cauză.

Mai interesante, sub aspectul destinului direct al ziarului, sînt articolele legate de redacție și de comitetul pe care l-a condus. Din studierea ședințelor acestui comitet s-a observat cu timpul o campanie tot mai organizată a forului politic de a se amesteca în treburile redacției: de la concepție, conținut la semnături cu drept de apariție. În perioada dintre 1963 și 1973 par să se înmulțească problemele redacției. Dacă în 1959, într-un editorial despre rostul gazetei (*În slujba masei*, nr. 8, 15 aprilie 1959) Petru Silaghi se entuziasma că ziarul reprezenta pe cei 25.000 de români, în 1971, cînd ziarul revenea la Giula, într-un nou editorial (*Pentru o colaborare mai rodnică*, nr. 13, 1 iulie 1971) își contrazicea ideile avansate atunci și recunoștea că în perioada budapestană ziarul a pierdut cititorii comunității. E de mirare cum a acceptat mutarea ziarului la Budapesta, cînd s-a simțit că vechi colaboratori ai comunității încetaseră să mai scrie la ziar. În 1971, remarcăm o schimbare de atitudine, în proiectul program al noii redacții

giulane: „*Noului colectiv redacțional – format din tineri talente însă deocamdată fără experiență jurnalistică – îi acordăm toată încrederea și tot sprijinul nostru.*” Cert e că ședințele comitetului redacțional ridică tot mai acut problema apariției săptămînale a ziarului. Promisiunea de a atinge acest scop se amîna pentru anul 1978, cînd Petru Silaghi nu mai deținea funcția de președinte al comitetului redacțional, și noua comisie de presă, condusă de Gh. Petrușan, și cu Al. Hoțopan la șefia ziarului, vor duce substanțiale modificări: format, ritm de apariție, reactivarea Vocii tineretului. În același an 1978, Petru Silaghi pierde terenul și în planul forului de conducere, căci un nou statut al Uniunii stabilea la articolul 7 condițiile și sarcinile redacției. Este momentul cînd semnătura sa este aproape uitată, iar ziarul ieșit de sub influența politică începe să cîștige în independență și în calitate. Echipa lui Gheorghe Petrușan, Mihai Cozma și Alexandru Hoțopan cîștigaseră o victorie. Că memoria nu uită gestul „unui român în cuget și simțire”, cum scria la necrolog Gheorghe Petrușan, ziarul, pe care l-a păzit ideologic cu toate urcușurile și coborîșurile sale, a știut prin vreme să-și ia zbor liber spre libertatea cititorilor, fără teama de un om, în cele din urmă, trecător la cîrma lui.

Cornel Munteanu

Din fișele următoare: Elena Csobai (43), Gyula Kollanyi (44) și alții

La Bătania șahul este îndrăgît

După cum v-am mai informat într-un număr trecut al Foii românești, șahiștii din Bătania au toate șansele să câștige campionatul din județul Bichiș divizia I. În cazul acesta, echipa se va califica în campionatul NB II. Cu prilejul acesta l-am rugat pe *Bajusz György*, antrenorul echipei, să se prezinte el însuși și echipa de șah din Bătania.

– Fiind copil de școală, pe la începutul anilor 50, m-am dus deseori în casa pionierilor să joc tenis de masă. Dar acolo a fost numai o singură masă de ping-pong. În acest fel, cine nu a ajuns să joace tenis de masă, acesta a putut juca șah. Pe mine *Goldschmidt György* m-a învățat primii pași. Lui *Ketskémethy Lajos* – antrenorul echipei sindicatelor de pe atunci – i-a plăcut modul cum am jucat, prin urmare, când am ajuns în clasa a 8-a, am devenit membru al echipei din oraș. Pe atunci, „viața șahistă” a fost foarte dezvoltată la noi, în Bătania. Aici a mai jucat prepostul *Klivényi*, notarul *Zoltay*, *Erős Lajos* și *Baur Lajos*, care azi trăiește în Anglia... Printre cei tineri a fost *Ștefan Santău*, care a fost foarte bun. În anii de după 1956-57 a scăzut prestigiul șahului. După ce în 1967 m-am reîntors în comună, am continuat activitatea cu elan sporit. Prin urmare, în doi ani am ajuns la nivelul primei divizii. În anul 1969 am fost ales în comisia șahistă teritorială, iar cu puțin timp mai târziu am devenit președintele județean și am participat la munca comisiei naționale de arbitri (șahiști). În anul 1996 am primit medalia „A magyar sakkozásért”, tocmai pentru munca desfășurată ca jucător, organizator și arbitru.

– De când datează mișcarea șahistă din Bătania?

– În anul 1927, în cîrciuma *Szekerke* s-a constituit asociația „*Battonyai Testgyakorlók Köre Sakk Szakosztálya*”. Statutul secției de șah a fost adus din Arad, care, după mici modificări, a fost adaptat și pentru secția noastră. Timp de 74 de ani, asociația a participat la diferite concursuri, la competiții naționale și internaționale. În anii 1997-99 am fost participant diviziei NB II. În anul 1967 am organizat la Bătania prima competiție pe țară „*Sakk Szabadföld Kupa*”, la care a participat și *Sárdi Ferenc*, fondatorul cupei. Cupa am câștigat-o noi. În anul 1979 am organizat la Bătania pentru prima dată un campionat de șah între marii maeștri internaționali.

În anul 1984 am organizat o competiție „*Agrár Kupa*” pentru marii maeștri internaționali feminini, la care au participat și trei maeștri din străinătate: *Natalia Aliechina* din

atunci m-am împrietenit cu mai mulți români (*Gh. Hoțopan, Al. Hoțopan, Gh. Santău, N. Luțai*). Îmi pare rău că acum nimeni nu mai continuă organizarea acestei cupe, deși, mai ales

Rusia, *Lidia Semionova* din Ucraina și *Baumstark* din Timișoara. Din anul 1996, secția a devenit independentă, cu numele de „*Battonyai Sakk Egyesület*”.

– Ați amintit că aveți legături bune cu șahiști români din Ungaria și România.

– Cu ajutorul prietenului meu *dr. Emil Garami*, din anii '70 am participat cu 4-5 coechipieri la toate competițiile „Cupa Foia Noastră”, la care au participat echipe din localitățile române *Micherechi, Giula, Chitighaz, Săcal, Apateu* și Bătania. Aceste competiții au fost organizate în timpul vacanțelor de iarnă la căminul liceului românesc. Pe

acum, sînt mai mulți șahiști români buni.

Și în România am numeroși prieteni precum *Emil Ungureanu, Ion Biriescu* și *Constantin Rădulescu*, fiecare mari maeștri. Din anul trecut, echipa noastră are trei membri din Arad: *Farkas Lőrinc, Kelly László* și *Kerekes Marius*.

– Ultima întîlnire a sezonului va fi aici la noi, la 10 martie, cînd vom juca contra echipei *Szarvas II*. Iar fiindcă diferența este de 11,5 puncte, ar fi o mare tragedie dacă am pierde contra oaspeților tocmai acasă. Sînt sigur că vom câștiga și ne vom califica din nou în NB II.

MIC

L-am avut, dar l-am pierdut

Evoluția strălucită a lui Miriuță ne sporește regretele că România nu poate folosi un jucător ca el

Dacă s-ar face un sondaj printre suporterii lui *Dinamo*, puțini și-ar mai aminti probabil că *Vasile Miriuță* a jucat cîndva în „Ștefan cel Mare”. De fapt, puțini și-ar mai aminti că a jucat cîndva în România. Astăzi, băimăreanul a devenit emblema lui *Energie Cottbus*. Jucul echipei din micul oraș al fostei RDG e greu de imaginat, greu de desenat fără el. Vineri, 23 februarie, *Energie* – o echipă modestă, pe locul 14 – avea programată o deplasare extrem de grea, la *Leverkusen*, pe terenul vicecampioniei, unde nimeni nu-i dădea vreo șansă. În spațiul acordat prezentării oaspeților, postul „*Premiere*”, care a transmis în direct meciul, și-a axat obișnuitul „*prewiew*” de dinaintea partidei aproape în exclusiv pe personalitatea fostului *dinamovist*. Și n-a greșit. Prestația lui *Miriuță* a fost aproape perfectă, amintind în

multe rînduri de cea a lui *Hagi*. Două goluri, o pasă de gol, dar, peste toate, o clarviziune și o știință a jocului fantastice l-au transformat în „*one man show*”. A deschis scorul în minutul 33, printr-o lovitură liberă impecabilă executată, i-a pus apoi mingea pe cap croatului *Labak* pentru 2-0, puțin înainte de pauză, și a făcut 3-0 în minutul 52, după o cursă de 40 de metri. Scorul final avea să fie 3-1 în favoarea oaspeților. Jucînd în zona central-dreaptă a liniei mediane, *Miriuță* a condus perfect jocul. Din primul pînă în ultimul minut. A ținut mingea atît cît trebuia, a pasat exact unde trebuia. Într-un cuvînt, a strălucit. Necazul e că, deși a fost surprins vineri de televiziunea germană înjurînd de cîteva ori într-o românească neaoșă, *Miriuță* ne-a devenit adversar. Ne vom măsura puterile cu el pe 2 iunie, la București.

Prospert

Echipa premierului maghiar, învinsă de FC Bihor

FC Bihor, echipa antrenată de *Ioan Andone*, a jucat luni un meci amical în Croația, cu echipa ungară *Felcsút*, în care activează și prim-ministrul maghiar *Orbán Viktor*, pe postul de atacant! Șeful executivului de la Budapesta a evoluat în primele 45 de minute, fiind coautorul singurului gol marcat de unguri. În vîrstă de 38 de ani, *Orbán* a început să joace fotbal la vîrsta de 13 ani, fiind de trei ani componentul echipei *Felcsút*, din liga a patra maghiară. „*Sînt onorat că am jucat împotriva unei echipe românești. FC Bihor mi-a lăsat o impresie bună, fiind o formație tînără, de perspectivă*”, a declarat premierul maghiar. *Orbán* a spus că participă la trei antrenamente săptămînal și că evoluează și în cite un meci oficial. FC Bihor a învins echipa premierului maghiar cu scorul de 3-1.

Victorie cu un gol în prelungiri

Încă un examen luat de naționala întinerită a României

Mara, Trică, Tameș, Niculae, Măldărășanu, Dumitru. Cine ar fi crezut chiar cu o jumătate de an în urmă, că aceste nume vor marca nu peste mult noua națională de fotbal a României. *Ladislau Bölöni*, în mod consecvent, acordă încredere tinerilor în cursul formării selecționatei, care trebuie în primul rînd să se confrunte cu imaginea glorioasă a înaintașilor imediați. *Hagi, Popescu, Petrescu, Munteanu* etc. reprezintă epoca de aur a fotbalului românesc. A-i înlocui este aproape imposibil. Ce se poate face în astfel de situație? Este greu de răspuns. Totuși Bölöni dă dovadă zi de zi de un mare curaj, angajîndu-se la conducerea unei echipe, care probabil că nu va ajunge prea repede performanțele înaintașilor. Tinerii aproape necunoscuți au șansa să fie întregiți cu *Prunea, Ciobotariu, Prodan, Chivu, Viorel Moldovan, Adrian Ilie, Ioan Ganea*, care oricum au o experiență internațională, dar în selecționată totuși încă nu duc pe umeri responsabilitatea. De acum înainte trebuie să o facă. România, în preliminariile pentru Campionatul Mondial din 2002 a ajuns în același grup cu Italia, vicecampiona europeană cu o națională maghiară în plină ascensiune, care cu un meci egal jucat cu italienii, totuși se simte în apele ei, cu Georgia și cu Lituania. Pentru naționala română această grupă nu pare deloc ușoară, mai ales după acel 0-3 suferit la Milano.

În aceste condiții selecționerul încearcă pe toate căile să testeze noile speranțe. Jocul, deocamdată, nici pe departe nu seamănă cu evoluția generației mari, dar oricum, acești tineri știu ceva, știu să lupte. Ultima dovadă este jocul arătat la Nicosia, împotriva Ucrai-

nei, unde la 26 februarie au confruntat o echipă cu mare prestigiu, pe bancă cu Valeri Lobanovski, antrenor care nu necesită o prezentare aparte. În acest meci, România a învins în prelungiri cu 1-0, cu un gol marcat cu capul de fundatul Iuliu Ciobotariu. Jocul naționalei române nu arăta nimic deosebit, eventual că a fost un partener egal cu Ucraina, însă faptul că a reușit o victorie în prelungiri totuși spune ceva. Arată că băieții lui Bölöni știu să lupte și pînă în ultimul moment și că fie ei oricît de necunoscuți, totuși au o ținută dă-tătoare de speranțe. Se vede clar că personalitatea marcantă a tehnicianului și-a pus amprenta și pe mentalitatea jucătorilor. Cu acest meci câștigat, România a ajuns în finala tur-neului de pregătire de la Nicosia. La încheierea ediției încă nu am știut rezultatul finalei din 28 februarie (miercuri). Oricum, și din cele văzute pînă acum putem anticipa că în luptele de calificare la Wold Cup 2002 vom vedea o echipă românească nouă mai puțin șlefuită, cu mai puține personalități, cu un joc probabil mai simplu. Noua națională a lui Bölöni va putea contracara imaginea „*generației mari*” cu un joc în-suflețit, cu o atitudine combativă îmbinată cu sîrguință. Fotbalul românesc mai are resurse uriașe, însă timp mai puțin. La 24 martie urmează un mare derby la București contra Italiei. O înfrîngere ar micșora la minimum șansele calificării din grupă. Apoi va veni dubla manșă cu Ungaria, întărită tot cu un român în plină putere, cu *Vasile Miriuță*, care a promis suporterilor maghiari un gol la București. Deci, urmează un an fotbalistic plin cu emoții atît pentru suporterii maghiari, cît și pentru cei români. Șt. Crăsta

ROMÂNIA

Luni, 5 martie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.40 Desene animate 9.00 Bravo, Bravissimo! 10.30 Film 12.00 Teleenciclopedia 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Ciber-Fan 13.30 Pro Patria 14.30 Serial. 15.00 Cronica 16.30 Serial 17.00 Corect! 17.10 La țintă 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.15 Serial. 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Iartă-mă! 20.45 Amprente 21.00 Film. Misiune de salvare 22.35 Jurnalul de noapte 22.50 Marele Jazz.

Marti, 6 martie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.40 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.00 Ora G 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Ciber-Fan 13.30 Iartă-mă! 14.30 Serial. 15.00 Puncte cardinale 15.30 Cronica 16.30 Serial 17.00 Corect! 17.10 Pentru dv. Doamnă! 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.15 Serial 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Film 21.30 Serial. 22.20 Jurnalul de noapte 22.35 Economia 23.20 Vă place opera?

Miercuri, 7 martie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.40 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.00 Tezaur folcloric 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Ciber-Fan 13.30 TVR Craiova 14.30 Serial 15.00 Panorama. Magazin în limba germană 16.30 Serial 17.00 Corect! 17.10 Impas în doi 18.00 Info-Mania 18.15 Serial 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Recurs la morală 21.15 Cu ochii n patru 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Martor la Martorii 23.10 Lumea dansului.

Joi, 8 martie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.40 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.10 TVR Iași 10.50 TVR Timișoara 11.30 Recurs la morală 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Drepturile omului 14.30 Serial 15.00 Conștientizări 16.30 Serial 17.00 Corect! 17.10 Medicina pentru toți 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.15 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Serial 20.45 Reflecții rutiere 21.05 Serial 22.30 Jurnalul de noapte 22.45 Film.

Vineri, 9 martie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.40 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.00 Medicina pentru toți 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Ciber-Fan 13.30 Garantat 14.30 Trupa de șoc 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Fereastră spre America 17.00 Corect! 17.10 O vedetă... populară 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.15 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Bravo, Bravissimo! Spectacol de divertisment 21.15 Serial. Cazuri ciudate 22.05 Jurnalul de noapte 22.20 Profesi-oniștii 23.20 Rock la miezul nopții.

Sâmbătă, 10 martie

6.00 Serial 6.50 Serial 7.20 Desene animate 8.20 Serial. 10.00 Drumul spre Europa 10.30 Muzică populară! 11.10 Auto Club 11.40 Casa mea 12.10 Serial 13.00 Jurnalul de prânz 13.10 Alta marinei 14.30 Fotbal: Dinamo București - F.C. Național 16.15 Ora G 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Garantat 100% 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Unu pentru toți 21.30 Serial. Amy 22.20 Jurnalul de noapte 22.30 Telectinemateca.

Duminică, 11 martie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Universul Credinței 8.00 Desene animate 8.30 Kiki, Riki, Miki. Magazin pentru copii 9.30 Viața satului 11.15 Tezaur folcloric 12.15 Jurnalul de prânz 12.30 Fotbal: F.C. Brașov - Universitatea Craiova 14.25 Film 16.00 Unu pentru toți 17.30 Film 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Film 21.05 Știrile de sâmbătă asta 21.35 Videoteca de aur 22.35 Jurnalul de noapte 22.45 Marele Jazz.

TVR

Luni 5 martie

6.00 Veni, Video, Vici! (R) 6.15 Desene animate 7.05 Serial (R). Aventuri în ... patru labe 7.35 Serial (R). Piatra magică 8.00 Film (R). Legământul tăcerii 9.30 Știri 9.35 NBA - Campionatul Nord-American de Baschet (R) 11.40 Răscruți (R) 12.15 Serial. Domnișoara Andreea 13.10 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Serial (R). Fiice și soți 15.25 Documentar (R) 16.30 Tăra de piatră 17.00 Euro Doc. Tradiții 17.15 Afaceri la cheie 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.00 Autograf muzical 18.15 Toți împreună 19.00 Lumea de mâine 20.00 Obsesia vitezei 20.45 Sport plus 21.30 Știri 21.40 Știri bancare și bursiere 21.40 Teatrul Național de Televiziune prezintă. Dimineața pierdută 23.45 TVM Mesager 0.05 Telegiurnal TVR 2 (R) 0.30 Documentar 1.30 Serial de călătorii (R) 2.20 Atenție, se cîntă! (R) 3.35 În numele sportului (R) 4.05 Top TVR2 (R) 5.05 Serial (R). Domnișoara Andreea.

Marti 6 martie

6.00 Veni, Video, Vici! (R) 6.15 Desene animate (R) 7.05 Tip-Top, Mini-Top (R) 7.35 Atlas (R) 8.10 Quo Vadis 8.40 E dreptul tău (R) 9.00 Reforma la bani mărunți (R) 9.30 Știri 9.40 NBA Action (R) 10.15 Obsesia vitezei (R) 11.00 Sport plus (R) 11.45 Tribuna Partidelor Parlamentare 12.15 Serial. Domnișoara Andreea 13.10 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Trupa DP2 16.00 Poftă bună cu Petrișor! 16.10 Serial. Sara și prietenii ei 16.45 Patrimoniul 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.00 Autograf muzical 18.15 Toți împreună 19.05 Serial. Băieți buni, băieți răi 19.55 Serial. Sara și prietenii ei 20.00 Pragul de sus 21.30 Știri 21.35 Știri bancare și bursiere 21.40 Film. Drumul oaselor 23.40 TVR Mesager 0.10 Telegiurnal TVR 2 (R) 0.35 Trupa DP2 (R) 2.00 Pragul de sus (R) 3.30 Afaceri la cheie (R) 3.45 Euro Doc 4.05 Televiziunea, dragostea mea! (R) 5.05 Serial (R). Domnișoara Andreea.

Miercuri 7 martie

6.00 Poftă bună cu Petrișor! (R) 6.15 Desene animate (R) 7.05 Arca lui Noe (R) 7.35 Toți împreună 8.35 Film (R). Drumul oaselor 10.30 Știri 10.35 Puls 2001 (R) 11.25 Serial (R). Băieți buni, băieți răi 12.15 Serial (R) Domnișoara Andreea 13.10 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Trupa DP2 16.00 Poftă bună cu Petrișor! 16.10 Serial. Sara și prietenii ei 16.15 Arta apărării 16.45 Staționare obligatorie 17.00 Mit și istorie 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.00 Autograf muzical 18.15 Toți împreună 19.05 Serial. Băieți buni, băieți răi 19.55 Serial. Sara și prietenii ei 20.00 Pe muchie de cuțit 21.00 Răscruți 21.30 Știri 21.35 Știri bancare și bursiere 21.40 Cinematograful de artă. Frumusețe blestemată 23.00 Cronici votive (R) 23.30 TVM Mesager 24.00 Telegiurnal TVR 2 (R) 0.25 Trupa DP2 (R) 1.50 Pe muchie de cuțit (R) 2.45 Tăra de piatră (R) 3.20 Staționare obligatorie (R) 3.35 Lumea de mâine (R) 4.35 Răscruți (R) 5.05 Serial (R). Domnișoara Andreea.

Joi 8 martie

6.00 Poftă bună cu Petrișor! (R) 6.15 Desene animate (R) 7.05 Ferma (R) 8.10 Cinematograful de Artă (R) 9.30 Știri 9.40 D'ale lui Mitică 10.45 Afaceri la cheie (R) 11.00 Serial (R). Băieți buni, băieți răi 11.45 Tribuna Partidelor Parlamentare 12.15 Serial. Domnișoara Andreea 13.10 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Trupa DP2 16.00 Poftă bună cu Petrișor! 16.10 Serial. Sara și prietenii ei 16.15 Documentar 16.45 Puls 2001 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.00 Autograf muzical 18.15 Toți împreună 19.05 Serial. Băieți buni, băieți răi 19.55 Serial. Sara și prietenii ei 20.00 Ora adevărului 21.35 Știri 21.40 Știri bancare și bursiere 21.45 Film. Născut în America 23.30 TVM Mesager 24.00 Telegiurnal TVR 2 (R) 0.25 Trupa DP2 (R) 1.50 Ora adevărului (R) 3.25 Film (R). Născut în America 5.05 Serial (R). Domnișoara Andreea.

Vineri 9 martie

6.00 Poftă bună cu Petrișor! (R) 6.15 Desene animate (R) 7.10 Staționare obligatorie (R) 7.25 Patrimoniul (R) 8.15 Tradiții (R) 8.50 Televiziunea, dragostea mea! (R) 9.50 Știri 10.00 Medalion de interpret (R) 10.30 Arta apărării 11.00 Serial (R). Băieți buni, băieți răi 11.45 Mit și istorie (R) 12.15 Serial. Domnișoara Andreea 13.10 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Trupa DP2 16.00 Poftă bună cu Petrișor! 16.10 Serial. Sara și prietenii ei 16.15 Spectacolul lumii 16.45 E dreptul tău! 17.00 Reforma la bani mărunți 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.00 Documentar 18.30 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Mușatinii 19.30 Serial. Sara și prietenii ei 19.35 Documentar 20.10 D'ale lui Mitică 21.10 Serial. Misiune pe chei 22.00 Știri 22.05 Știri bancare și bursiere 22.10 Film. Diamantele morții 23.45 TVM Mesager 0.15 Telegiurnal TVR 2 (R) 0.40 Trupa DP2 (R) 2.05 Documentar (R) 2.35 Călătorind prin țară (R) 3.05 Arta apărării (R) 3.35 Film (R) Diamantele morții 5.05 Serial (R). Domnișoara Andreea.

Sâmbătă 10 martie

6.00 Documentar (R) 6.35 Serial. Misiune pe chei 7.30 On line (R) 8.00 Teatrul Național de Televiziune (R)prezintă: Mușatinii 9.00 Quo Vadis 9.30 Călătoriile lui Ics 10.00 Serial. Wishbone 10.30 Serial. Povești cum n-ai mai auzit 11.00 Serial. Piatra magică 11.30 Arca lui Noe 12.00 Documentar 12.30 Serial de călătorii 13.00 Știri 13.05 Atlas 14.35 Documentar 14.30 Documentar 15.30 Serial. E timpul să mă mărit 16.00 Top TVR 2 17.00 Serial. Eroul meu! 17.30 Telegiurnal TVR 2 17.40 Prețul succesului 18.15 Televiziunea, dragostea mea! 19.20 Documentar 20.10 Serial. Scurte povestiri cinematografice 20.45 Serial. Jonathan Creek 21.35 Știri 21.45 NBA Action 22.15 Documentar 23.00 TVM Mesager 24.00 Telegiurnal TVR 2 (R) 0.10 Serial (R). Eroul meu 0.40 Prețul succesului (R) 1.10 Documentar (R) 2.05 Serial (R) Jonathan Creek 2.55 Serial (R). Scurte povestiri cinematografice 3.30 Documentar (R) 4.15 Documentar (R) 5.00 Călătoriile lui Ics (R) 5.30 Serial (R). E timpul să mă mărit!

Duminică 11 martie

6.00 Serial 6.30 Serial (R). Piatra magică 7.00 Serial (R). Povești cum n-ai mai auzit 7.30 Medalion de interpret (R) 8.00 Tradiții 8.30 Cronici votive 10.00 Serial. Wishbone 10.30 Serial. Povești cum n-ai mai auzit 11.00 Serial. Piatra magică 11.30 Tip-Top, Mini-Top 12.00 Documentar 12.30 Spectacolul lumii 13.00 Știri 13.05 În numele sportului 13.40 Documentar 14.45 Serial. Star Trek 15.35 Documentar 16.30 Paralele inegale 17.30 Telegiurnal TVR 2 17.40 Serial. Fiice și soți 18.35 Documentar 18.45 Atenție, se cîntă! 20.00 Film. Inimă de tigru 21.30 NBA - Campionatul Nord-American de Baschet 24.00 TVM Mesager 0.30 Telegiurnal TVR 2 (R) 0.40 Documentar (R) 1.30 Paralele inegale (R) 2.30 Autograf muzical (R) 2.45 Serial (R). Star Trek 3.40 Documentar (R) 4.10 Serial de călătorii (R) 4.35 Documentar (R) 5.25 Serial (R). Wishbone.

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

În perioada 5-11 martie 2001 din nou se va întruni în ședință Parlamentul Ungariei. În aceste zile, cu excepția zilei de luni, emisiunea regională în limba română nu va fi difuzată, doar cea de seară.

5 MARTIE, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară - redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

6 MARTIE, MARȚI (redactor: Iulia Kaupert)

19.00: Introducere, cuprins 19.05: Știri și informații 19.10: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 19.20: „Engleza pe înțelesul tuturor” - curs de limbă engleză cu Luminița Jivu 19.28: Încheiere.

7 MARTIE, MIERCURI (redactor: Monica Rocsin)

19.00: Introducere, cuprins 19.05: Știri și informații 19.10: Magazin sportiv - știri, rezultate, competiții 19.28: Încheiere.

8 MARTIE, JOI (redactor: Adam Bauer)

19.00: Introducere, cuprins 19.05: „Cuvinte potrivite” - emisiune dialog de cultivare a limbii române 19.28: Încheiere.

9 MARTIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

19.00: Introducere, cuprins 19.03: Știri și informații, evenimente calendaristice 19.10: Ce e nou la Liceul Bălcescu din Giula? - relatează Andreea Gurzău 19.13: Actualități la românii din Banatul Sîrbesc - relatează Cornel Mata din Virșet 19.20: Știri și curiozități din România - relatează Simona Pele din Timișoara 19.25: Revista presei „Foaia Românească” 19.26: Avangardiera Ecranul Nostu 19.29: Încheiere.

10 MARTIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time - magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” - magazin euroregional 15.58: Încheiere.

11 MARTIE, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40-15.30: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventuale modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00-19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 KHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

7 martie 2001 (m1 ora 13.25)

Reluare: 10 martie 2001 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut al săptămânii viitoare:

Emisiunea românească televizată vă oferă în atenție cîteva informații legate de viața publică și culturală a românilor din Ungaria. Apoi vom prezenta un reportaj realizat la inaugurarea Bisericii Penticostale „Betel” din Micherechi. Noua casă de rugăciune a cultului penticostal a fost construită, într-o perioadă scurtă de o jumătate de an, prin eforturile membrilor. În a doua parte a programului românesc vom difuza o relatare amplă despre Balul panglicii care a avut loc la Liceul Românesc din Giula.

Realizator: Tiberiu Boca

PETROM

ESENȚA MIȘCĂRII

În Ungaria
în două localități:
la Bichișciaba și la Nagylak

Radio România
Internațional
Emisiunea în limba
română

În fiecare seară între
orele 22.00-23.00
pe frecvența 756 kHz

Locul reclamei Dumneavoastră

FM 92,1 MHz STEREO RADIO
VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 59-430552, Fax.: 59-427372

E-mail: inbox@rve.net

- muzică - știri locale și BBC - emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:

http://www.rve.net

TRANS WORLD RADIO - ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15-21.45

SW 31 și 49 m - vineri: 18.30-18.45 - sîmbătă: 18.00-18.45 - duminică: 18.30-18.45

Balul Acordării Panglicii – pentru prima dată „la noi acasă”

În seara de sîmbăta trecută a avut loc, la Centrul Cultural Român, tradiționa-

lul Bal al Acordării Panglicii. În cadrul acestei festivități, elevii din clasa a III-a

oferă o panglică simbolică colegilor din clasa a IV-a, cărora nu le-au mai rămas decît trei luni de școală, după care își vor lua rămas bun de la liceu, profesori și colegi.

Balul a început la ora 18.00, prin cuvintele calde ale domnului director *Ion Budai*. În continuare, numeroșii oaspeți: profesori, părinți, rude, colegi de școală au putut urmări programul elevilor din clasele III și IV. Mai întîi s-au prezentat cei dintr-a III-a, care au fost și organizatorii balului. Aici trebuie să remarcăm că în acest an s-au făcut pregătiri mai mari și mai multe, deoarece acum pentru prima dată balul s-a organizat „la

noi acasă”, deci aici, la centrul nostru cultural. În cursul pregătirilor ne-au ajutat foarte mult profesorii noștri, direcțiunea școlii și, financiar, firește, și părinții.

După programul care s-a bucurat de multe aplauze, a urmat momentul solemn cînd le-am prins colegilor noștri mai mari panglica pe haină, gest prin care ei devin de acum încolo absolvenții școlii. După rostirea unui toast s-a și terminat partea oficială a serii. A urmat apoi cîna, iar în continuare – dansul. Toți oaspeții s-au distrat bine pe o muzică mixtă română-maghiară, cînd ușoară, cînd populară. Muzicantul s-a dovedit neobosit și foarte priceput în întocmirea repertoriului, astfel fiecare participant s-a distrat după plac. La miezul nopții s-au tras lozurile de tombolă, cîștigătorii au primit cadouri foarte frumoase, oferite de numeroșii sponsori, care au fost fie foști elevi ai școlii, fie părinți, profesori sau chiar străini.

Și a continuat dansul. A fost o atmosferă foarte plăcută, toată lumea a fost veselă, distrîndu-se de minune la balul acesta pe care elevii l-au organizat pentru elevi.

Sperăm că de acum încolo se va păstra noul obicei că balurile de acest fel să fie organizate în cadrul liceului, deoarece am văzut că a reușit foarte bine. Așadar sperăm că și în anii ce vor urma, balul nostru să fie la fel de frumos.

Andreea Gurzău

Nicolae Labiș

Noi, nu!

O parte din noi ne-am învins
Greșeala, minciuna și groaza,
Dar e drum, mai e drum necuprins
Pînă-n zarea ce-și leagănă oaza.
Generații secate se sting,
Tinerii rid către stelele reci –
Cine-și va pierde credința-n izbîndă
Pe-aceste mereu mișcătoare poteci?

Cine din noi va muri
Înainte ca trupu-i să-i moară?
Cine-o să-și lepede inima-n colb –
Insuportabil de mare povară –?
Ca un vînt rău, ori ca o insultă
Întrebarea prin rînduri trecu.
– Ascultă, ascultă, ascultă!
Noi, nu! Niciodată! Noi, nu!

(Fragment din ciclul „Entuziasm”, din 1956)

FOAIA
românească
2 MARTIE 2001
www.foaia.com

Săptămînal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Ștefan Oroian. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichig și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atît personal, cît și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2000: 3 luni 540 forinți; 6 luni 1040 forinți; 1 an 2080 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămînalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.